

CINKARNAR

Poštšina plačana pri pošti 3102 Celje

Letnik LVIII | december 2012 | številka 2 | 315

foto krožek DLT Cinkarna Celje

Spet smo na pragu prazničnih dni, pred vami pa je nova številka Cinkarnarja. Skušali smo ujeti utrip podjetja in zbrati prispevke s čim več strani. Hvala vsem rednim in občasnim dopisnikom z vabilom za sodelovanje še naprej. Brez vas časopisa ne bi bilo.

Pa srečno in uspešno leto, ki prihaja, vam želim!

Barbara Rozoničnik

Ob zaključku koledarskega leta se vedno sprašujemo, kaj nam je iztekajoče se leto prineslo in v kakšnih odnosih ga zaključujemo. Za Cinkarno Celje je leto zahtevnih nalog, s katerimi se je – vsaj do sedaj – znala in zmogla uspešno spoprijeti.

Leto 2012, ki se končuje, nam bo v globalnem smislu ostalo v spominu kot eno najtežjih, saj svetovna gospodarska kriza ni prizanašala nikomur. Dejansko se bo šele v prihodnjem obdobju pokazalo, kakšni bodo vplivi sedanjega stanja domačega in svetovnega gospodarstva na delovanje Cinkarne Celje. Kljub temu je na mestu ugotovitev, da bo leto 2012 v poslovnem smislu uspešno. Menim tudi, da ste zadnja leta konjunktore v svoji dejavnosti dobro izkoristili, s čimer ste si postavili trdne temelje, da boste v prihodnosti lažje premagovali morebitne ovire in težave, ki se napovedujejo v vaši dejavnosti in na svetovnih trgih. Z medsebojno povezanostjo ter z uspešnim in aktivnim sodelovanjem na svetovnih trgih ste dokazali in še vedno dokazujete, da znate vselej poiskati najustreznejše rešitve.

Vsako podjetje, ki želi biti uspešno na dolgi rok, mora temeljiti na medsebojnem zaupanju in spoštovanju zmožnosti in potreb vseh sodelujočih, lastnikov, uprave in zaposlenih pa tudi okolja, v katerem deluje. In tega se v Cinkarni Celje zavedate, saj vas povezujejo vrednote, v katere resnično verjamete. Ponosni ste lahko tudi na družbeno odgovorno delovanje podjetja, kar se kaže na več področjih. Ste pomemben zaposlovalec in skrbite za kvalitetna delovna mesta, s pridobitvijo okoljevarstvenega dovoljenja pa dokazujete, da vam ni vseeno za okolje, v katerem živite in delujete.

Želim vam, da tudi v novo razvojno obdobje vstopite še z močnejšim prepričanjem, da vam bo uspelo. Ne bojte se izzivov prihodnjega leta, ko bo Cinkarna Celje obeležila okroglo obletnico – 140 let delovanja, kajti sposobni ste iskati prave odgovore na vprašanja in poiskati pravo pot za uspešno nadaljevanje vašega dela.

Srečno in varno želim vsem zaposlenim Cinkarne Celje tudi v letu 2013.

dr. Milan Medved
predsednik Nadzornega sveta Cinkarne Celje

CINKARNAR

Časopis Cinkarne Celje, d.d.
Letnik: LVIII, december 2012,
številka 2/315

Glavna in odgovorna urednica:
Barbara Rozoničnik

Lektor:
mag. Zoran Pevec

Izdajatelj, naslov uredništva in tisk:
Cinkarna Celje, d.d.
Kidričeva 26,
p. p. 1032, 3001 Celje,
telefon: +386 (0)3 427 61 01
faks: +386 (0)3 427 61 06
el. pošta: vodstvo.tajnistvo@cinkarna.si

Oblikovanje:
Jure Vrabič

Tisk:
Tiskarna Cinkarna Celje

Novoletna poslanica

V iztekajočem letu je bilo poslovanje Cinkarne, gledano v celoti, še vedno zelo uspešno, hkrati pa je opazen napovedan razkorak za rekordnim letom 2011. Napovedi in pričakovanja glede negativnega trenda poslovnih rezultatov so se žal uresničila. Izjemno slabe makroekonomske razmere v svetu, zlasti še v Sloveniji in Evropski uniji, se vedno bolj odražajo tudi v zniževanju obsega naročil in posledično predvsem v pritiskih na zniževanje cen praktično vseh naših proizvodov. Z agresivnim trženjem in obvladovanjem stroškov nam je, kljub nižji prodaji, načrtovani dobiček za leto 2012 uspelo doseči.

Razmere na mednarodnem trgu pigmenta titanovega dioksida so se pričakovano dramatično spremenile, kar smo napovedovali že po relativno slabem zadnjem četrtletju preteklega leta. Primanjkljaj pigmenta, ki je veljal v treh kvartalnih 2011, se je spremenil v precejšen tržni presežek. Svetovna poraba pigmenta se je v letu 2012

izrazito znižala kot posledica znižanja globalne gospodarske aktivnosti. Še posebej je to opazno v gradbenem sektorju Evropske unije, ki je najbolj občutila vpliv finančne krize, še posebej v južnem delu Evrope in Balkana. Cinkarna, kot sicer majhen akter, je bila seveda prisiljena deliti usodo panoge, zato je naša prodaja pigmenta nižja kot bi želeli. Posledično smo bili tekom leta prisiljeni prilagajati količino proizvodnje potrebam trga, hkrati so se tudi cene vseskozi zniževale.

Pri prodaji titancinkove pločevine so razmere še naprej zelo težke. Borzna cena cinka je še vedno usmerjena navzdol, tudi prodajni trgi se krčijo spričo že omenjenega padca gradbenih aktivnosti v vsem evropskem gospodarskem prostoru. Spomladi smo zagnali novo linijo za čiščenje in oslojevanje titancinkove pločevine, od katere smo precej pričakovali. Žal je med tehnološko optimizacijo naprave prišlo do nepredvidenih težav, ki so se stopnjevale do točke, ko smo bili v oktobru prisiljeni linijo začasno ustaviti. Z nujno optimizacijo bomo nadaljevali v zimskem času, ko je povpraševanje tradicionalno nizko. Težave v proizvodnji, nizko povpraševanje in posledično nizke cene, so privedle do slabih rezultatov programa.

Z redkimi izjemami so tudi drugi programi poslovali pod načrti. Znižanje prodajnih rezultatov je privedlo do znižanja poslovnih izidov večine proizvodno prodajnih programov.

V letošnjem letu smo v osnovna sredstva investirali manj od načrtovanega. Dinamika investiranja se je znižala zaradi zaostrenih pogojev poslovanja, slabih obetov glede gospodarske rasti v prihodnje in objektivno slabše dostopnosti finančnih sredstev. Še posebej pa je na stanje likvidnosti vplivalo rekordno izplačilo dividend, ki je preseglo vse razumne meje. Sredstva za investicije smo tako porabili za prenovo pakirnice v PE Titanov dioksid, postavitev čistilne linije v valjarni, postavitev

obrata za proizvodnjo WG formulacije fungicida Cuprablau, energetske projekte in naložbe na področju varovanja okolja ter zaposlenih.

Na področju razvoja nadaljujemo z zastavljeno strategijo podjetja. V iztekajočem letu smo uspešno razvili kar nekaj proizvodov, od katerih lahko v bodoče pričakujemo precej. V mislih imam predvsem uspešno razvite aplikacije na področju ultrafinega titanovega dioksida, različnih formulacij Cuprablaura, razširjenega asortimana masterbatchev in praškastih lakov. Trenutno potekajo intenzivne trženjske aktivnosti, usmerjene pretežno na razvite evropske trge.

Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje je našemu podjetju na osnovi izvedene obnovitvene presoje sistema vodenja kakovosti (ISO 9001), sistema ravnanja z okoljem (ISO 14001), sistema varnosti in zdravja pri delu (OHSAS 18001), v Kemiji Mozirja tudi presoje sistema ravnanja z okoljem po uredbi Emas, podaljšal certifikate omenjenih standardov do julija 2015!

Nadaljevali smo s politiko aktivnega sodelovanja z lokalnim okoljem. Naše podjetje je prevzelo vodilno vlogo sponzorja in donatorja v lokalnem okolju, predvsem v športu in kulturi. S tem želimo predvsem mladim omogočiti aktivno preživljanje prostega časa. Tudi z natečaji aktivno sodelujemo z osnovnošolci in tako želimo ozavestiti mlajše generacije o pomenu naše dejavnosti in o pomenu podjetja za okolje. Vse večji odziv mladih in njihovih mentorjev nas utrjuje v prepričanju, da

so naša prizadevanja padla na plodna tla.

Z odhajajočim letom se končuje tudi obdobje veljavnega strateškega plana podjetja. V izdelavi je nov petletni strateški plan, ki pomeni, zaradi bistveno spremenjenih okoliščin poslovanja, precejšen izziv. V bodoče bo potrebno sprejeti vrsto ukrepov, tudi neprijetnih in bolečih, ki bodo podjetju omogočili nadaljnje uspešno poslovanje in obstoj. Pred načrtovanjem se je dobro ozreti nazaj, kajti napake so naš najboljši učitelj, energija za naprej pa so doseženi uspehi.

Naše podjetje praznuje prihodnje leto častitljivih 140 let obstoja. Dolg obstoj podjetja na eni strani govori o naši tradiciji, na drugi pa o usmerjenosti k razvoju, prilagodljivosti in zanesljivosti ter ne nazadnje, o naši odgovornosti do okolja, v katerem delujemo. Zaradi bistveno spremenjenih okoliščin na trgu nas čaka zelo zahtevno leto, polno odrekaj in trdega dela. Cinkarnarji smo v preteklosti že pokazali, da se tudi v najtežjih razmerah znamo poenotiti, potrpeti in delati v dobro podjetja. Upam in verjamem, da nam bo skupaj, navkljub trenutno precej zaskrbljujoči situaciji in slabim napovedim, vseeno uspelo!

Vsem zaposlenim in poslovnim partnerjem se zahvaljujem za uspešno delo in sodelovanje.

Bližajo se božični in novoletni prazniki. Preživite jih čim prijetneje!

Vam in vašim bližnjim želim zdravo, ustvarjalno in osebnih uspehov polno leto 2013!

Tomaž Benčina
predsednik Uprave - generalni direktor

Izzivi trženja našega novega proizvoda ultrafinega titanovega dioksida (UF TiO₂)

V Cinkarni smo v skladu s strateško odločitvijo, da bomo razvili in tržno uveljavili nov, visokotehnoški proizvod ultrafini titanov dioksid, zelo uspešno dosegli nekaj ključnih rezultatov. Najprej smo v Službi za raziskave in razvoj razvili več tipov tega novega materiala in sinteznih postopkov za njegovo izdelavo. Nato so v poslovnih enotah Titanov dioksid in Vzdrževanje in energitika v sodelovanju z našo službo zasnovali, načrtali in izvedli polindustrijsko tehnološko linijo za proizvodnjo UF TiO₂, ki jo je sofinancirala Tehnološka agencija Slovenije. Služba kakovosti pa razvija metode za karakterizacijo novih materialov, prav tako v tesnem sodelovanju s SRR. Za uspešnost projekta so bili odločilni visoko znanje in entuziazem tako skupine v razvojni službi kot tudi mnogih izkušenih strokovnjakov navedenih poslovnih enot, Službe kakovosti in podpora ter razumevanje vodstva.

Že od začetka aktivnosti na tem področju smo se zavedali, da je poleg kvalitetnega proizvoda in obvladovanja njegove proizvodnje, za uspeh ključen tudi ustrezen trženjski pristop. Za uveljavitev na področju visokotehnoških in inovativnih tehnologij je potreben drugačen, vrstam uporabe in uporabnikom prilagojen način trženja. Zavedamo se, da vstopamo na zahteven trg, kjer se moramo primerjati s proizvodi močnih in izkušenih konkurentov, ki imajo večje potencialne in ugled kot jih imamo mi. Poleg tega so potencialni uporabniki sicer zelo zainteresirani za uporabo novih materialov, hkrati pa še sorazmerno previdni, saj tudi sami še razvijajo nove oblike svojih proizvodov in na vse nove izzive tudi še nimajo jasnih odgovorov.

V takšnih razmerah smo morali najprej dokazati, da so naši proizvodi po kvaliteti primerljivi konkurenčnim. Uporabnike smo morali nato prepričati, da smo dovolj strokoven in prilagodljiv partner, ki je pripravljen z njimi aktivno sodelovati pri razvoju njihovih aplikacij, v katerih se uporablja ultrafini titanov dioksid. Šele po tem so bili uporabniki pripravljeni testirati naše proi-

Prodajna oblika našega ultrafinega titanovega dioksida

Razlika med pigmentnim (beli) in UF TiO₂ (moder podton)

zvide in njihovo primernost za uporabo v njihovih proizvodih in v tehnologiji. Že ti testi zahtevajo od nas veliko dela, tako tržnega kot tudi razvojnega. Uporabniki namreč želijo optimizirati lastnosti svojih proizvodov, zato moramo na osnovi rezultatov testiranja marsikdaj prilagajati tudi lastnosti naših materialov. Pomemben pomislek uporabnikov je tudi, kako se skupaj razviti proizvodi obnašajo po dolgotrajni uporabi. Za te podatke pa so nujni dolgotrajni testi v komorah za umetno staranje, kar pomeni, da moramo na rezultate potrpežljivo čakati daljši čas in se nato nanje odzvati s ponovnim prilagajanjem našega proizvoda, saj uporabniki seveda želijo biti najboljši na svojem trgu in zato tudi od nas pričakujejo največ, kar lahko ponudimo.

Vse te zahteve so še toliko večji izziv za nas, ki na tako zahtevne trge vstopamo prvič in se sproti učimo, kako se čim bolj učinkovito kosati z močno konkurenco, kje so lahko naše primerjalne prednosti in kako uporabnike prepričati, da smo lahko za njih zanimiv dolgoročen partner.

Ker smo se zavedali pomena načrtnega in sistematičnega pristopa k trženju, smo svoje tržne aktivnosti zasnovali na podlagi podatkov zbranih s trga in jih zapisali v Operativni trženjski načrt, ki ga sproti ažuriramo in prilagajamo trenutnim tržnim razmeram. Samo naša hitra odzivnost in zadovoljstvo kupcev sta namreč zagotovilo za dolgoletno sodelovanje.

S svojimi aktivnostmi smo doslej že uspeli vzpostaviti sodelovanje z domačimi in tujimi poslovnimi partnerji. Doma sodelujemo s partnerji na področju tekstilnih vlaken, gradbenih izdelkov, kozmetike in čiščenja industrijskih vod, v tujini pa s partnerji iz Nemčije in Italije, ki preizkušajo uporabnost naših materialov v svojih recepturah za lesne lazure in za gradbene materiale. Prav tako gradimo tržne stike še v Avstriji, Španiji, na Portugalskem, v Franciji in tudi drugih državah EU.

Razvojne in tržne aktivnosti potekajo že nekaj let, lani pa smo že pričeli tudi z redno proizvodnjo ultrafinega TiO_2 . V teh nekaj letih smo razvili več tipov UF TiO_2 ter jih optimizirali in intenzivno testirali pri potencialnih bodočih uporabnikih oziroma kupcih. Čeprav trenutno zaradi značilnosti in zahtev trga še ne dosegamo prodajnih ciljev, smo pri nekaterih partnerjih s sodelovanjem in testiranjem že zelo daleč. Predstavimo lahko nekaj primerov:

V Nemčiji že sodelujemo z nekaj podjetji. Prvo je podjetje, ki izdeluje smole. Te so osnova za transparentne premaze za les na vodni osnovi. Z njimi smo navezali stike na lanskem sejmu v Nemčiji, aktivno pa z njimi sodelujemo od septembra, in sicer pri razvoju in optimizaciji površinsko obdelanega UF TiO_2 rutila in razvoju aplikacije za njegovo vgradnjo v transparentne premaze za les. Pri teh je funkcija površinsko obdelanega UF TiO_2 rutila absorpcija ultravijolične svetlobe in s tem zaščita lesa. Z njimi smo pred kratkim podpisali sporazum, ki obe strani zavezuje k nadaljevanju skupnega razvoja in trženja našega površinsko obdelanega UF TiO_2 rutila. Naš trenutni cilj je, da z novim proizvodom skupaj nastopimo na sejmu Paint Expo v Nürnbergu naslednje leto, vendar je za ta korak potrebnih še nekaj razvojnih korakov na obeh straneh;

Z drugim nemškim partnerjem razvijamo in testiramo uporabo UF TiO_2 anatasa za izdelovanje katalizatorjev za čiščenje zraka (za odstranjevanje NO_x in organskih onesnažil). Laboratorijski testi, ki so jih izvedli z našim materialom, so dali pozitivne rezultate, zato so se odločili za izvedbo industrijskega testa in so za te potrebe že naročili nekaj suspenzije UF TiO_2 anatasa CCA

100 BS. Ocenjujemo, da so tržne možnosti za takšne proizvode iz leta v leto večje;

Tudi v Italiji sodelujemo z uveljavljenim proizvajalcem barv. Z njimi razvijamo novo lazuro za les, ki bo namesto organskega UV absorberja vsebovala UF TiO_2 rutil. Dosedanji testni rezultati so dobri, trenutno pa potekajo testiranja v komorah za umetno staranje, s katerimi bodo preverili obstojnost lesne lazure. Na celotnem italijanskem trgu pa trenutno aktivno iščemo možnosti tudi za vse druge proizvode UF TiO_2 ;

V Sloveniji sodelujemo s podjetjem, ki je del mednarodne skupine in proizvaja PA vlakna. Sodelujemo že več kot eno leto in skupaj razvijamo način vgradnje površinsko obdelanega UF TiO_2 v (PA6) poliamid šest, iz katerega izdelujejo vlakna za tekstil. Dosedanji rezultati testov so zelo obetavni, saj so skoraj vse karakteristike (parametri), s katerimi določajo kakovost vlaken, v mejah njegovega predpisanega standarda. Nekaj težav je le še z zagotavljanjem homogenosti vgrajenega UF TiO_2 , vendar ta problem rešujemo, pri čemer aktivno sodelujejo tudi njihovi strokovnjaki. To je jamstvo za njihov dolgoročni poslovni interes;

V Avstriji smo navezali stike s podjetjem, ki ima močno trgovsko mrežo na domačem trgu in na področju JV Evrope. Zainteresirani so za sodelovanje in trženje UF TiO_2 na vseh omenjenih trgih. Trenutno smo v fazi priprave sporazuma o sodelovanju, kjer moramo še obojestransko doreči končne podrobnosti;

Cinkarna aktivno deluje tudi na domačem trgu in sodeluje z več proizvajalci betonskih izdelkov. Z njimi smo razvili prvi slovenski fotoaktivni tlakovec, ki ga je MO Maribor že uporabila ob prenovi ulice Kneza Koclja. Omenjena podjetja so v letošnjem letu že nekajkrat naročila naš UF TiO_2 . Trenutno se na področju gradbenih izdelkov večina UF anatasa vgrajuje v tlakovce in strešnike, ki so na testiranjih fotoaktivnosti pokazali zelo dobre rezultate.

Fotokatalitski betonski tlakovci in strešniki poleg ohranjanja originalnega videza tudi dolgoročno pozitivno vplivajo na okolje, v katerega so vgrajeni

KONČALI ŠOLANJE OB DELU

Seznam delavcev, ki so končali šolanje ob delu v letu 2012

Cinkarna se uveljavlja tudi na področje farmacije, kjer s farmacevtskimi podjetji iz Slovenije in tujine razvijamo nove proizvode. Cilj razvojnega dela je narediti čim boljšo prosojno kremo za sončenje s čim višjim SPF faktorjem zaščite. Za takšno aplikacijo smo letos že prodali manjšo količino UF rutila.

Sočasno poteka še več testiranj v drugih podjetjih po Evropi, kjer pa s testiranjem še nismo tako daleč in je o morebitnih tržnih možnostih še prezgodaj govoriti. Skupni tržni potencial omenjenih poslovnih sodelovanj je dovolj velik, da bi lahko trenutne proizvodne kapacitete v celoti izkoristili ali pa jih celo presegli.

Uprava podjetja je v skladu s svojo strategijo zadožila tudi vse domače poslovne enote k iskanju novih tržnih priložnosti, ki bi izhajale iz uporabe UF TiO₂. Tako v **PE Kemija Celje** že od samega začetka tesno razvojno sodelujejo z nami, predvsem pri razvoju uporabe UF TiO₂ v gradbenih materialih, razvoju fleksibilnih sončnih celic in aplikacije UF TiO₂ v kozmetiki. Ob izvajanju projekta, sofinanciranega s strani Agencije za raziskave in razvoj, smo z velikim slovenskim partnerjem ugotovili, da bi bil zanje naš UF TiO₂ zelo uporaben, a bi ga želeli dobiti že vgrajenega v ustrezne master batche. Zato je uprava **PE Kemija Mozirje** zadožila za pripravo projekta proizvodnje novih tipov master batchev, saj bi ti lahko bili njihova nova poslovna priložnost. V sodelovanju s **PE Veflon** in **PE Vzdrževanje** in energetika smo zasnovali in izdelali tudi pilotno napravo za čiščenje odpadnih vod, ki temelji na uporabi našega lastnega patentiranega materiala in postopka. Izdelava manjših namenskih čistilnih naprav bi prav tako lahko bila nova poslovna priložnost za Cinkarno. Na osnovi raziskovalnega programa, ki ga izvajamo z Inštitutom Jožef Stefan, so v **PE Metalurgija** oblikovali projekt, ki bi jim lahko omogočil, da titancinkovi pločevini dodelijo povsem nove površinske lastnosti in s tem ustvarijo nove prodajne možnosti.

Na osnovi rezultatov dosedanjih testov pri potencialnih uporabnikih lahko ugotavljamo, da je kvaliteta naših proizvodov UF TiO₂ primerljiva s konkurenčnimi proizvodi nekaterih največjih in na globalnem trgu najbolj uveljavljenih konkurenčnih podjetij. Ker smo tudi trženjski pristop oblikovali sistematično in dolgoročno, smo prepričani, da se bo takšen pristop kmalu odrazil še v poslovni uspešnosti.

Sodelavci Službe za raziskave in razvoj

ŽABERL, IVAN je 26. 10. 2011 diplomiral po visokošolskem strokovnem študijskem programu poslovna ekonomija, smer Management in uspešno zagovarjal diplomsko delo ter s tem pridobil strokovni naslov **diplomirani ekonomist**.

VERHOVŠEK, Dejan je 26. 6. 2012 uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo z naslovom Kontrolirana sinteza TiO₂ nanodelcev in njihova uporaba v fotovoltaiki ter dosegel znanstveni naslov **doktor znanosti**.

JAMREK, Jure je 18. 9. 2012 diplomiral po študijskem programu 1. stopnje Gospodarska in tehniška logistika in s tem pridobil visokošolsko izobrazbo 1. stopnje, strokovni naslov **diplomirani inženir logistike**.

MIHALIČ, Anton je 4. 4. 2012 uspešno opravil diplomski izpit po višješolskem študijskem programu mehatronika in s tem pridobil višjo strokovno izobrazbo **inženir mehatronike**.

LAZAR, Anton je 4. 4. 2012 uspešno opravil diplomski izpit po višješolskem programu mehatronika in s tem pridobil višjo strokovno izobrazbo **inženir mehatronike**.

DRAME, Janez je opravil poklicno maturo in s tem pridobil srednjo strokovno izobrazbo po izobraževalnem programu poklicno-tehničnega izobraževanja **strojni tehnik**.

ŠARLAH, Zdravko je opravil poklicno maturo in s tem pridobil srednjo strokovno izobrazbo po izobraževalnem programu poklicno-tehničnega izobraževanja **strojni tehnik**.

KOČAR, Anton je opravil poklicno maturo in s tem pridobil strokovno izobrazbo po izobraževalnem programu poklicno-tehničnega izobraževanja **strojni tehnik**.

ROZONIČNIK, Boštjan je opravil poklicno maturo in s tem pridobil srednjo strokovno izobrazbo po izobraževalnem programu poklicno-tehničnega izobraževanja **kemijski tehnik**.

Nova pakirna linija v proizvodnji titanovega dioksida

Igor Kolenc

V poslovni enoti PE Titanov dioksid smo v letošnjem letu uspešno dali v pogon novo pakirno linijo v Pakirnici 1. Tehnološka potreba po novi pakirni liniji v proizvodnji titanovega dioksida se je pokazala že v prejšnjem desetletju, vendar v okviru projekta modernizacije proizvodnje v PE Titanov dioksid izvedba še ni bila mogoča. Že takrat pa smo navezali stike z večjimi proizvajalci pakirne tehnike in redno spremljali dogajanja ter razvoj pakirne tehnike na področju titanovega dioksida.

Stara pakirna linija nemškega dobavitelja Greif-Velox in Möllers je delovala od leta 1990, vendar so se zaradi povišane kapacitete proizvodnje titanovega dioksida po letu 2005 že pokazale težave. Predvsem v pogostih okvarah paletirne naprave, izgube pigmenta iz nezaprth papirnih vreč in posledično umazanih vreč ter prekomernega prašenja v delovnem okolju. Zaradi naštetih težav ter nenatančnega pakiranja v papirne vreče so nas pestile tudi reklamacije naših kupcev.

V zadnjih dvajsetih letih je na področju pakiranja praškastih materialov precej napredovala tudi tehnologija. Namesto uporabe velike količine komprimiranega zraka za polnjenje v papirne vreče se vse bolj uporabljajo polnilne turbine, ki zmanjšajo emisijo prahu pri postopku pakiranja. Med različnimi tehnološkimi postopki zapiranja papirnih vreč se je v zadnjih letih najbolj uveljavil postopek z ultrazvočnim varjenjem ventila vreče. Tak postopek zapiranja vreče je hiter in zanesljiv, vendar zahteva nekoliko spremenjene vreče, ki morajo imeti na ventilu dodan poseben polimer. Na področju zlaganja vreč na paleto vse bolj klasične paletirne naprave zamenjujejo roboti, tako kot tudi v drugih panogah industrije. Prednost uporabe robota v te namene je v večji fleksibilnosti sistema, ki omogoča različne načine zlaganja vreč in poljubno dodajanje podložnih kartonov ali podložne folije. Sprememba v sedanjih tehnologiji pakiranja je tudi uporaba modernejših folij, ki zaščitijo vreče, naložene na paleto. Namesto termokrčljive folije, ki smo jo uporabljali na stari pakirni liniji, ali ovijalne folije, se zadnje čase vse več uporablja raztegljiva (stretch-hood) folija. Prednost takšne folije je v večji mehanski odpornosti, nižji specifični porabi ter cenejšem, enostavnejšem in hitrejšem postopku foliranja. Celotna pakirna linija je torej sestavljena iz treh tehnoloških sklopov: zračni transport pigmenta iz skladiščnih silosov z odpraševalnim filtrom, pakirne tehtnice za papirne vreče in tekstilne kontejnerje ter paletni sistem z odstavno linijo. Zato so

v ponudbah nastopali običajno trije dobavitelji specializirani za svoja področja. Naša zahteva pri ponudbi je bila tudi ta, da celotno dnevno proizvodnjo titanovega dioksida zapakiramo v največ dveh delovnih izmenah, tako da nočna izmena v prihodnje ne bo več potrebna.

Ponudbe za novo pakirno linijo so oddali priznani nemški proizvajalec pakirne tehnike Haver&Boecker (zračni transport Zeppelin-Reimelt, tehtnice H&B, odstavna linija Zlatorog oprema Maribor), še en nemški dobavitelj Möllers kot nosilec (zračni transport Zeppelin-Reimelt, tehtnice H&B, odstavna linija Möllers) in domači dobavitelj iz Celja Libela Elsi s podizvajalcema Pakman ter Living iz Nove Gorice. Ne glede na ponudbo uveljavljenega dobavitelja pakirne tehnike Haver&Boecker, ki dobavlja tehnologijo pakiranja večini proizvajalcev titanovega dioksida v Evropi, smo se odločili za domačega ponudnika Libela Elsi. Čeprav so imeli pri pakiranju titanovega dioksida malo izkušenj je prevladala cenovno konkurenčna ponudba ter neposredna bližina obeh glavnih dobaviteljev. Hkrati pa tudi delo ostane doma.

Začetek montaže smo morali zaradi nizkih temperatur v zadnji zimi prestaviti za nekaj tednov. Proizvodnja titanovega dioksida zaradi demontaže stare linije in montaže nove na isto lokacijo ni smela biti ustavljena. Hkrati je bilo pred montažo potrebno sanirati tudi dotrajana tla v pakirnici, ki niso bila sanirana praktično od začetka proizvodnje titanovega dioksida in samo zgradbo. Zato je bila koordinacija med proizvodnjo in vsemi izvajalci del precej zahtevna. Montažna dela večine izvajalcev, vključno z gradbenimi deli, so potekala sočasno, tako da je bila redna proizvodnje čim manj motena. S pakiranjem v tekstilne kontejnerje smo na nov liniji začeli po terminskem planu, 12. marca, s pakiranjem v papirne vreče pa nekaj dni kasneje. Celotno pakirno linijo sestavlja več sklopov: zračni

transport do pakirnih zalogovnikov, odpraševalni filter, polnilna tehtnica za tekstilne kontejnerje, tri polnilne tehtnice za papirne vreče, zaprte v posebno odpraševalno kabino, avtomatski podajalci vreč, podložne folije, lesenih palet, oblikovalec in ravnalec vreč, kontrolna tehtnica z enoto za izločanje vreč, ink-jet tiskalnik, robot za zlaganje vreč, stiskalnica, folirna naprava, kontrolna bruto tehtnica, avtomatska etiketirna naprava ter odstavna valjična proga z vozičkom, ki vodi v skladišče. Robot, ki ga uporabljamo za zlaganje vreč, je prvi v Cinkarni. Je sicer japonskega izvora (Kuka), ki pa ga je dobavitelj Pakman opremil s svojim prijemalom in izvlečnimi vilicami, primernimi za manipulacijo z vrečami titanovega dioksida. Folirna naprava za raztegljivo folijo je danskega porekla, trenutno vodilnega proizvajalca v Evropi na tem področju Lachenmeier, ki je nastopal praktično v vseh naših ponudbah.

Čeprav gre pri pakiranju titanovega dioksida za enak pigment, se različni tipi, ki jih proizvajamo, pri pakiranju obnašajo precej različno. Zato je bilo potrebno po zagonu za vsak tip pigmenta izdelati in optimizirati svoj recept, ki se enostavno spremeni preko centralnega nadzornega računalnika v novi komandni kabini pakirnice. Recept definira specifičen način polnjenje v vreče za vsak posamezni tip pigmenta, zlaganje vreč na paleto in signiranje ter etiketiranje palete. Kontrola mase zapakiranega pigmenta poteka na več načinov. Vreče z neustrezno maso se avtomatsko izločijo že na kontrolni tehtnici, v zadnji fazi pa se kontrolira tudi bruto teža zapakirane palete. Linija pakiranja je v celoti avtomatizirana in vodena s pomočjo več programabilnih krmilnikov povezanih v celoto in nadzorom sistemov iz komandne kabine. Za delovanje in kontrolo pakiranja skrbi en operater, za posluževanje embalažnega materiala pa je potreben še delavec z viličarjem.

V fazi poskusnega obratovanja nove pakirne linije smo naleteli na kar nekaj težav, ki jih dobavitelj še vedno odpravlja. To je pač cena pomanjkanja izkušenj dobavitelja pri pakiranju titanovega dioksida, ki zaradi

zelo fine porazdelitve velikosti delcev zahteva povsem specifično opremo. Predvsem je pri takšnem načinu pakiranja pomembna tudi kakovost papirnih vreč, ki pa jo sedanjí dobavitelj zaenkrat še ne zagotavlja v celoti. Tudi maksimalna pogodbená kapaciteta polnjenja v papirne vreče še ni dosežena, vendar že povsem zadošča za pakiranje v samo dveh delovnih izmenah. Izgled papirnih vreč, zapakiranih na paleto, je bistveno lepši, kot smo ga lahko dosegli s staro pakirno tehniko. Ventili vreč so zaprti, vreče so čiste in ustrezno označene, kar nam omogoča ustrezno sledljivost. Precej pa so se v pakirnici izboljšali tudi pogoji za zdravo in varno delo.

Reorganizacija podpornih funkcij

V drugi polovici leta 2012 smo se lotili obsežne reorganizacije podpornih funkcij podjetja. Reorganizacija je zajemala Službo informatike, Računovodsko službo, Finančno službo in Službo organizacije poslovanja.

Temeljna namena reorganizacije sta bila znižanje stroškov in izboljšanje učinkovitosti ključnih podpornih funkcij podjetja. Sam projekt je potekal v nekaj fazah, ki jih v povzetkih navajam v nadaljevanju:

- Službi informatike smo v oktobru pripojili organizacijsko enoto telefonije, ki je bila prej del PE Vzdrževanje in energetika. S tem smo povezali informacijsko in komunikacijsko infrastrukturo podjetja ter vzpostavili temelje za uvedbo internetne telefonije;
- Z oktobrom smo ukinili Službo za organizacijo poslovanja. Vse vsebinske sklope SOP in z njimi zaposlene smo prerazporedili na druge podporne službe. Organizacija poslovnih procesov in podpora sistemom vodenja sta bili dodeljeni Službi informatike. Kadrovske evidence, šifranti, klasifikacije ipd., so bilo prenesene v Kadrovsko splošno službo. Inventure pa smo predstavili v Računovodsko službo, kar ima že na prvi pogled svoj smisel in namen;
- V vseh prej omenjenih podpornih službah smo ukinili tajništva, administrativne naloge vseh štirih enot pa združili v eno delovno mesto v Službi informatike. Sodelavce smo prerazporedili na druga delovna mesta v podjetju;
- Po ukinitvi SOP se je v upravni stavbi sprostil prostor, ki omogoča selitev celotne Finančne službe iz prostorov na vzhodu tovarne. Trenutno poteka obnova prostorov v upravni stavbi, najkasneje do konca decembra 2012 pa se bo vsa Finančna služba selila v upravno stavbo. Pričakujemo, da bo s tem prišlo do koordinacijskih, komunikacijskih in logističnih sinergij med prej zgoraj omenjenimi podpornimi službami. Drugi pozitivni učinek pa je izboljšanje pogojev dela in prostorska koncentracija organizacijske enote Marketing, katere del se seli v izpraznjene prostore Finančne službe. Doseženi bodo tudi prihranki na področju porabe energije, čiščenja in vzdrževanja.

Navedena reorganizacija in posledične racionalizacije seveda niso vse, in tudi ne zadnje, kar bomo naredili v smeri izboljševanja učinkovitosti podpornih služb. Proces bo kontinuiran in se bo nadaljeval vse dokler bo mejna koristnost ukrepov in racionalizacij pozitivna. Končni cilj je zagotovitev odličnega razmerja med kakovostjo in stroški podpore vsem ključnim proizvodnim dejavnostim v podjetju.

mag. Jure Vengust

mag. Jure Vengust

Prenova spletnih strani www.cinkarna.si

Pet let od vzpostavitve nove spletne strani www.cinkarna.si smo se na podlagi analiz statistike ogledov, jasno izraženih potreb in pričakovanj uporabnikov in objektivnih zahtev administriranja odločili za delno prenovo spletnih strani podjetja.

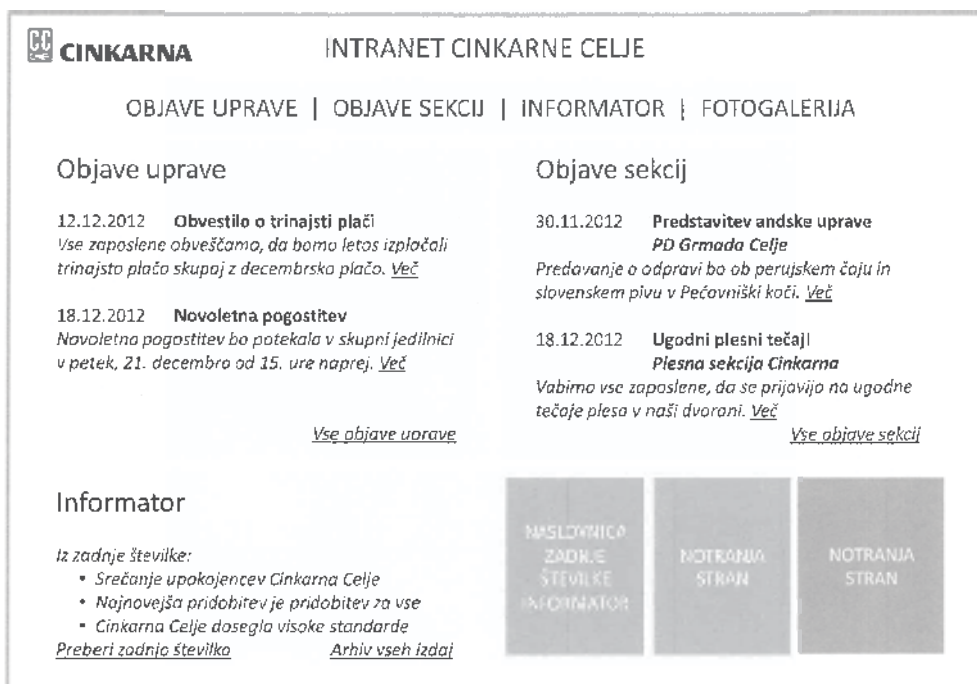
S prenovo smo želeli razrešiti predvsem tri najbolj peče reče zadeve:

- administriranje spletnih strani je postalo zaradi očitne zastarelosti CMS sistema AVSiteKit 3.1 izredno zamudno in zapleteno. Poudarjene težave so se pojavljale pri urejanju fotografij in brisanju, urejanju po mapah ter spreminjanju verzij vseh drugih datotek;
- pri naših posameznih programih, ki so zelo odvisni od prodaje neposrednim kupcem (tipično gradbeni program) se je izkazala potreba po ločeni spletni strani, ki bi omogočala hiter prehod na želeni izdelek, kar iskanje (ki je zahtevalo več zaporednih klikov) po menijih in podmenijih korporativne strani Cinkarne Celje, d. d., ne omogoča. Vzporedno s tem se je odkrila tudi potreba po oblikovanju novega prodajnega kanala, kar je povezano s hudo go-

Predlog izboljšane grafike in strukture spletne strani.

Videz vstopne intranetne strani (primer).

spodarsko krizo in seveda s težavami veletrgovcev v Sloveniji;

- ob uvajanju »Informacijske varnostne politike« smo omejili uporabo elektronskega naslova »Cinkarna lokalno« za namene oglaševanja športnih in kulturnih sekcij. Hkrati s tem Uprava podpira socialno in družabno dejavnost sodelavcev v podjetju, zato smo obljubili, da bomo oblikovali intranetno stran, ki bo namenjena tovrstni komunikaciji in oglaševanju.

Izhajajoč iz nanizanih težav smo se odločili, da bo prenova potekala v treh sklopih oziroma fazah. V nadaljevanju je vsak sklop predstavljen nekoliko podrobneje.

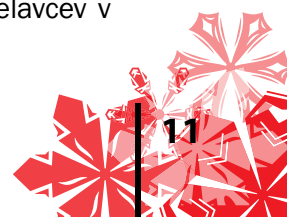
- I. **Prenova portala www.cinkarna.si.** Vso spletno stran bomo podprli s popolnoma novim CMS sistemom (AVSiteKit 4.0), ki bo omogočal enostavno administriranje in urejanje datotek in fotografij. Vzporedno s predstavitvijo strani na nov CMS sistem bomo izdelali katalog izdelkov, prilagodili grafično oblikovanje strani (RWD) za delovanje na prenosnih napravah (tudi tistih, ki ne podpirajo Flasha) in dodali nov, uporabniško prilagojen, Google zemljevid lokacije. Slika 1.
- II. **Vzpostavitev produktne strani gradbeni program.** Zaradi specifičnosti prodaje gradbenega programa, ki je namenjen končnemu potrošniku (business to customer - B2C) bomo vzpostavili ločeno izdelčno stran, ki bo imela specifično grafiko in specifično strukturo. Oboje ciljno namenjeno prodaji izdelka končnim kupcem. Pričakujemo, da bomo s tem odprli nov prodajni kanal za prodajo gradbenega programa, kar bi moralo prispevati k izboljšanju trženjskega spleta in s tem tudi k dvi-

gu prodaje. B2C stran bo vsebovala tudi integralni modul spletne trgovine, ki bo zajemal naročanje po katalogu in neposredno plačevanje s kreditnimi karticami. Izkušnja z B2C stranjo bo v perspektivi omogočala dodajanje novih programov oziroma vzpostavitev ločenih strani za druge programe namenjene končnim kupcem (antikorozijska, agrokemija ...).

- III. **Izdelava intranetne strani.** Intranetna stran bo programirana v novem CMS sistemu. Združevala bo tri ključna področja, in sicer: objave kulturnih in športnih sekcij, objave organov družbe (Svet delavcev, Uprava in NS) in objave Informatorja. Dostop bo mogoč iz vseh računalnikov v informacijski mreži podjetja. Dodali pa bomo tudi sistem elektronskih oglasnih desk. Gre za LCD monitorje na ključnih lokacijah v podjetju (vratarnici in jedilnice), kjer bo omogočen neposredni dostop do tekočih in ažurnih informacij tudi vsem sodelavcem, ki nimajo možnosti dostopa do računalnika oziroma mreže. Slika 2.

Pogodbeno smo določili, da bomo prenavo spletnih strani in vzpostavitev intranetnih strani zaključili do konca leta 2012 (sistem elektronskih oglasnih desk bo zaključen nekoliko kasneje, saj je vezan na vzpostavitev infrastrukture in nabavo LCD monitorjev), ločeno izdelčno stran za gradbeni program (B2C) pa naj bi izdelali do konca februarja 2013.

Načrtujemo in pričakujemo, da bo izvedba projekta izboljšala kakovost predstavitve in prepoznavnost podjetja na svetovnem spletu, izboljšala prodajo programa gradbenih materialov in izboljšala komunikacijo, informiranost in s tem tudi povezanost sodelavcev v podjetju.

Rekonstrukcija kotlovnice in sistema centralnega ogrevanja v PE Kemija Mozirje

Irena Vačovnik

Namen rekonstrukcije kotlovnice oz. celotnega sistema ogrevanja, ki se je izvajal v sklopu investicije, je bil posodobiti obstoječ sistem ogrevanja, ki je bil v prvi fazi zaradi nepovezanosti sistema neučinkovit, zaradi uporabljenega goriva pa tudi ekonomsko in okoljsko obremenjujoč. Z novim sistemom smo želeli doseči enotni sistem ogrevanja za vse poslovne prostore, boljši izkoristek, znižanje stroškov ogrevanja in nadomestitev uporabe fosilnih goriv z obnovljivimi viri energije – z lesnimi peleti.

Ogrevanje je bilo v starem sistemu urejeno v vsakem poslovnem objektu zase, kot energent se je uporabljalo kurilno olje in utekočinjen naftni plin (cca. 60.000 l kurilnega olja in 20 m³ UNP na letni ravni). Vgrajene so bile naslednje kurilne naprave: kotel na kurilno olje moči 80 kW, dva kotla na kurilno olje, vsak moči 400 kW in dva kotla na utekočinjen naftni plin s skupno močjo 56 kW. Kotle, kjer se je uporabljalo kot gorivo kurilno olje, je bilo potrebno zaradi iztrošenosti (nad 30 let) in slabih izkoristkov zamenjati. Tudi plinski kotli so bili zaradi visoke cene goriva nesprejemljivi.

Kotel Fröling Turbomat 400 kW

Takrat še Ministrstvo za gospodarstvo (sedaj Ministrstvo za infrastrukturo in prostor) ima objavljen razpis za sofinanciranje individualnega sistema ogrevanja na lesno biomaso za obdobje 2011 do 2014 v okviru Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete Trajnostna raba energije KNLB 3.

Izdelali smo projekt v sodelovanju s podjetjem Biomasa, ki tudi trži te sisteme ogrevanja, in 5.6.2012 oddali vlogo, ki je bila pozitivno rešena.

Po usklajeni ponudbi podjetja Biomasa, ki je prevzelo rekonstrukcijo celotnega sistema skupaj z dobavo dveh peči na pelete, je bil znesek za popolno rekonstrukcijo kotlovnice s sistemom ogrevanja v višini 197.883,58 €. Od tega smo bili upravičeni do 30 % nepovratnih sredstev, kar predstavlja 59.081,81 € in sicer iz naslova evropskega kohezijskega sklada v višini 50.202,54 € (85 %), delež RS pa je bil 15 % oz. 8.859,22 €.

Skupne potrebe po toplotni energiji so bile ocenjene na 616 MWh/a s predpostavko 90 %-nih izkoristkov kotlov in temu primerno je bila vgrajena tudi kotlovna oprema. Aktivnosti zamenjave in vgradnje smo pričeli konec avgusta, okvirno pa zaključili dela s koncem septembra, ko je sledila še vrsta optimizacij, zamenjav posameznih elementov zaradi nezadostnega delovanja, popravkov. V obdobju od konca avgusta do izvedbe poskusnega obratovanja konec septembra smo izvedli naslednje aktivnosti:

povezava sistema v enovit sistem z vgradnjo toplovodnih cevi med objekti, odstranitev stare kotlovne opreme, postavitve kotla v kotlovnico, postavitve hranilnika toplote, postavitve dozirnih sistemov, vezava kotla na enovit sistem ogrevanja, izvedba vseh potrebnih elektro in strojnih instalacij, ureditev dimovodnih cevi in priključka na dimnik, prvi zagon kotla.

Vsi obstoječi porabniki so se povezali v enovit sistem z novimi toplovodnimi cevmi med objekti, ponekod pa preko obstoječih instalacij, ki so že bile vgrajene v posameznih proizvodnih halah. Tako nov sistem predstavlja poenoten sistem ogrevanja za vse objekte na lokaciji Cinkarne Celje, PE Kemija Mozirje. Vsa kotlovna oprema je bila vgrajena v enotno kurilnico, ki bo zagotavljala ogrevanje na celotni lokaciji PE Kemija Mozirje. V kotlovnico, ki oskrbuje s toplotno energijo vse ogrevane objekte na lokaciji PE Kemija Mozirje, sta se vgradila naslednja kotla: kotel Fröling turbomat 400 kW z nazivno kapaciteto 400 kW pri uporabi lesnih peletov in kotel Fröling TX 250 kW z nazivno kapaciteto 250 kW pri uporabi lesnih peletov.

Kotel Fröling TX 250 kW

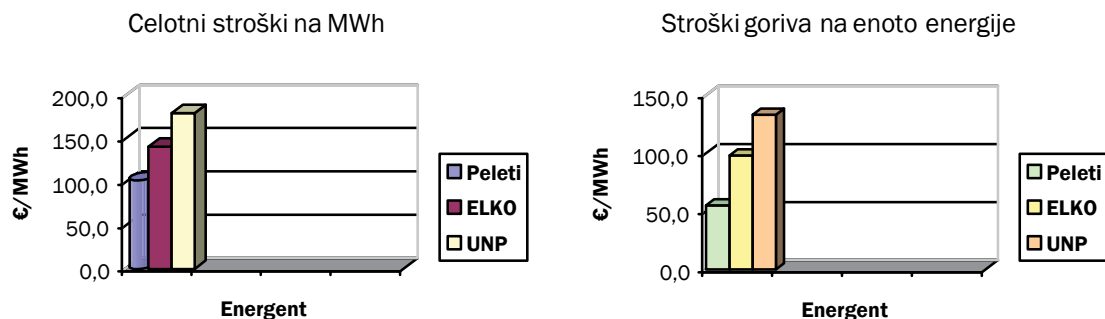

Razdelilnik toplote v kotlovnici

Po sedaj veljavnih cenah bi znašali stroški porabljenih energentov kurilnega olja in UNP cca. 76.000 €. S predpostavko enake potrebe po toplotni energiji naj bi znašali stroški porabljenih peletov za celotno leto cca. 30.000 €, kar predstavlja cca. 60 % nižji strošek energenta.

Ocenjena doba vračanja rekonstrukcije kotlovnice in sistema ogrevanja, vključujoč višino investicije, kapitala, porabe energentov, obratovanja in vzdrževanja, je 7. leto po investiciji.

V nadaljevanju podajam še preglednici, ki kažeta na prednosti uporabe pelet kot vir energije, v primerjavi z ekstra lahkim kurilnim oljem (ELKO) in utekočinjenim lahkim plinom (UNP):

Količine CO₂, ki se sproščajo pri izgorevanju lesne biomase (tudi peletov), so enake količinam CO₂, ki bi se sprostile pri razpadanju (gnitju) v naravi, zato pravimo, da je uporaba biomase za proizvodnjo toplotne energije CO₂ nevtralna. Pri porabi fosilnih goriv pa se CO₂ intenzivno sprošča v ozračje, posledice pa se kažejo v segrevanju ozračja in drugih klimatskih spremembah.

Podatki v spodnji tabeli prikazujejo maso posamezne sproščene snovi, ki nastane pri pretvorbi energije goriva v 1 MWh toplote pri kurjenju posamezne vrste energentov v majhnih kotlih za centralno ogrevanje:

Enota (kg/MWh)	SO _x	NO _x	C _x H _y	CO	CO ₂	Prah
ELKO	0,504	0,144	0,036	0,180	280,8	0,018
Les (stara tehnologija)	0,036	0,180	3,600	21,600	0,0	0,252
Les (biomasa)	0,036	0,320	0,014	0,612	0,0	0,065
Premog-koks	1,224	0,252	0,036	16,200	374,4	0,216
UNP	0,000	0,144	0,018	0,180	187,2	0,000

In še dejanske obremenitve okolja oz. emisije snovi v zrak pred in po rekonstrukciji v kg/leto (izračunane glede na porabo energentov v preteklosti in predvideno porabo peletov v bodoče za enako letno proizvedeno toplotno energijo):

Star sistem

Vrsta goriva	Končna energija (v MWh)	SO _x	NO _x	C _x H _y	CO	CO ₂	Prah
ELKO	488	17,57	156,16	6,83	298,66	137.030,40	31,72
UNP	128	0,00	18,43	2,32	23,04	23.961,60	0,00

Po rekonstrukciji

Vrsta goriva	Končna energija (v MWh)	SO _x	NO _x	C _x H _y	CO	CO ₂	Prah
Peleti	616	22,18	197,12	8,62	376,99	0,00	40,04

	SO _x	NO _x	C _x H _y	CO	CO ₂	Prah
Sprememba po rekonstrukciji (kg/leto)	+4,61	+22,53	-0,53	+55,29	-160.992	+8,32

Ob vseh zgoraj navedenih dejstvih menim, da je bila rekonstrukcija kotlovnice z vidika ekonomske učinkovitosti kot tudi z vidika obremenjevanja okolja upravičena in se bo kazala predvsem v nižjih letnih stroških energenta in nižjih emisijah škodljivih snovi v zrak.

Laboratorijski reaktorski sistem, izdelan v CC po najnovejših smernicah

Mateja Močnik Ivec

Sodelavci v Operativnem razvoju, ki je sestavni del enote Proizvodnja in razvoj PE Titanov dioksid, opravljamo različne naloge, vezane na procese, ki se dogajajo v proizvodnji. Pri tem opazujemo in testiramo dogajanja v proizvodnji, še pogosteje pa izvajamo različne teste v laboratorijskem in pilotnem merilu. Za to imamo na razpolago različne aparature in pripomočke ter seveda prostore, kjer se naša razvojna dejavnost tudi odvija. Prostoru rečemo po domače kar pilotni laboratorij, sodelavcem v njem pa piloti. Naša pilota sta Martin Majer in Gregor Kovačič, stevardese in stevardi pa smo tehnologi, ki imamo za razliko od dogajanja v zračnem prometu v svoji pristojnosti, da določamo smer in način, kako naj pilota letita.

V zadnjem času smo se okrepili kar z nekaj novimi napravami (dobili smo novo grelno kopel, uparjalnik,...), manjkal pa nam je bolj sofisticiran način vodenja in opazovanja razklopne reakcije v laboratorijskem merilu (bolje nam gre v večjem!). Tako smo staknili glave skupaj s sodelavci iz PLK skupine PE Vzdrževanje in energetika, rezultat pa je računalniško voden reaktor za razklop.

Naprava (slika 1) je 100 % načrtovana (ideje smo vzeli od kolegov iz kanadskega laboratorija RioTinto, s katerimi že dolga leta dobro sodelujemo – tudi sedaj, ko niso več naši dobavitelji žilindre) in izdelana v Cinkarni Celje v delavnicah PE Vzdrževanje in energetika.

Slika 1: Laboratorijski reaktorski sistem (foto: Močnik Ivec)

Sestavljajo jo:

- reakcijska posoda iz nerjavnega jekla, obdana z električnim grelcem, propelersko mešalo, temperaturno tipalo, pokrov z odprtini za doziranje, mešalo in tipala;
- krmilno-regulacijska enota, nameščena v posebni omarici, povezana na reaktor in na osebni računalnik. Najprej sva za tehnološki del naprave poskrbela z Rudijem Užmahom. Sodelavci VAP skupine Dušan

Mestinšek, Štefan Arnšek in Janez Šmarčan so po skrbnem načrtovanju, v katerega so vključili tudi nas – uporabnike naprave (pilota sta zelo konstruktivno sodelovala), in je bilo videti kot prizor iz ameriških filmov (izdelava 'igračke', ki jo testirajo v pisarni, nato pa spišejo programske ukaze), pripravili in kar nekajkrat nato še (na lastno pobudo, kar je žal velika izjema v našem delovnem okolju) popravljali program, ki nam omogoča natančno izvedbo in dosledno spremljanje poteka razklopne reakcije.

Na oktobrskem sestanku s predstavniki RioTinto, kjer smo primerjali rezultate vzporednih testiranj, izvedenih pri njih in v Cinkarni, sva s tehnično direktorico Nikolajo Podgoršek Selič svojo predstavitev ponosno zaokrožili tudi s posnetkom nove naprave (slika 1), ki je vidno (v pozitivnem smislu) odstopala od svoje 'starejše sestre' – naprave, na kateri so testiranje izvajali Kanadčani. Rezultati so bili spodbudni in so osnova za (morda ponovno) sodelovanje z novimi starimi dobavitelji.

Do postavitve laboratorijskega razklopne reaktorja je prišlo ravno ob pravem času; času, ko se soočamo s turbolentnim dogajanjem na trgu surovin (rud), ko se ponudba in povpraševanje velikokrat zgrešita in moraš imeti v rokavu rezervni adut, če hočeš preživeti. Naša Uprava intenzivno dela na tem, da bi imeli takšnih adutov na razpolago čim več, mi v Operativnem razvoju PE Titanov dioksid pa pri tem pomagamo tako, da s svojim celovitim in sedaj že dobro načrtovanim testiranjem damo dovolj jasne odgovore o sprejemljivosti določene surovine za morebitno uporabo v naši proizvodnji.

Slika 2: Timsko delo (vir: <http://www.maurilioamorim.com>)

Imamo različne nazive, opravljamo drugačna dela, združuje pa nas skupen cilj: delati dobro, uspešno in napredno za podjetje in posledično tudi za nas same. S takšno ekipo (slika 2), ki je sodelovala pri postavitvi in implementaciji predstavljene naprave, se zdijo postavljeni cilji uresničljivi.

Branko Starič

Prezračevanje kompresorske postaje PD2 in odvod toplote preko bypassov

Med sedem najpomembnejših možnosti optimizacije pri proizvodnji komprimiranega zraka za potrebe proizvodnje našega najpomembnejšega proizvoda sodi tudi povečanje učinkovitosti obratovanja kompresorjev.

Že od začetka obratovanja kompresorske postaje v PD2 se pojavljajo težave, ki kažejo na to, da so projektanti pri umeščanju postaje v prostor napravili cel kup napak, kot na primer:

1. postavitve sesalne odprtine k viru kontaminacije in s tem onesnaženje sesalnega zraka, kontaminacija olja in s tem zmanjšanje življenjske dobe kompresorja;
2. izdelava odprtine iz obrata v kompresorsko postajo in s tem še dodatno onesnaževanje kompresorja, kar se odraža na povečanju okvar elektronike;
3. postavitve bypass izpuha kompresorja k sesalni odprtini tako, da je prihajalo do predgrevanja sesalnega zraka in s tem do zmanjšanja kapacitete;
4. pregrevanje prostora in vse opreme zaradi neustreznega odvoda toplote iz prostora.

Izvedba izboljšav kompresorske postaje PD2 v PE TiO₂.

Tako smo v začetku letošnjega leta vse te pomanjklivosti podrobno preučili in v okviru zmožnosti poiskali kolikor je možno optimalne in racionalne rešitve, ki so se še posebej v poletnem času izkazale za zelo uspešne. Namesto da bi v vročih poletnih dneh kompresor imel pri obratovanju težave z obratovalno sposobnostjo, je praktično brez težav dovajal komprimiran zrak v obrat PD2 in z viškom tega energenta tudi napajal manjko v obratu PD1.

V okviru drugega prav tako korektivnega ukrepa smo izvedli še odvod toplote iz bypass izpuhov kompresorjev v 2,5-barski, 7,5-barski in 8,5-barski postaji, tako da ne prihaja do nepotrebnih predgrevanj sesalnega zraka in s tem do zmanjšanja kapacitete tudi pri teh postajah.

UTRINKI S SLOVENSКИH KEMIJSKIH DNEVOV 2012

Karmen Rajer Kanduč

V mesecu septembru so bili v Portorožu Slovenski kemijski dnevi 2012. Cinkarnarji smo sodelovali s predavanjem in prispevki na štirih posterjih.

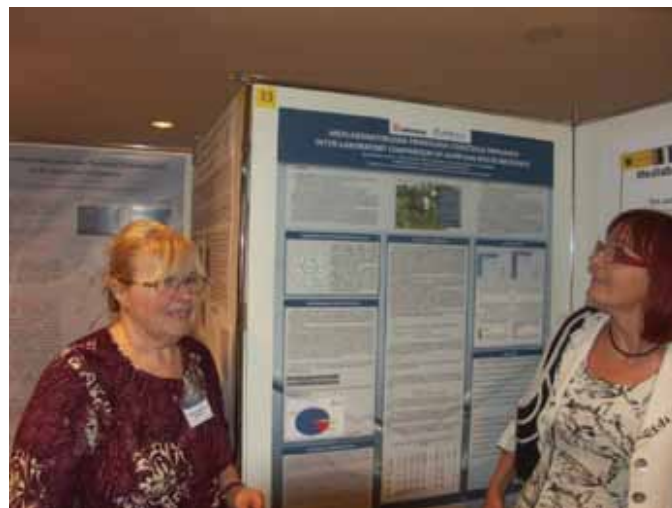
Prispevek Službe za raziskave in razvoj z naslovom **Karakterizacija različnih oblik površinsko obdelanega ultrafinega rutila in njegova uporaba kot UV absorberja** sta v imenu sodelavcev predstavila Maja Lešnik in dr. Dejan Verhovšek. V njem sta predstavila raziskovalno delo opravljeno zaradi priprave površinsko obdelanih nanodelcev rutila, ki so dobri absorberji UV svetlobe in hkrati optično transparentni za vidni del spektra sončne svetlobe. To sta pomembni lastnosti za uporabo materiala v lazurah za les, polietilenskih folijah in sončnih kremah. Predstavila sta rezultate določanja razlik v učinkovitosti UV absorpcije za različne oksidne nanose, ki so temeljili na uporabi UV-Vis spektroskopije, rezultati lastnosti oksidnih plasti, ki so se preučile z vrstično (SEM), presežno (TEM) in vrstično-presežno (STEM) elektronsko mikroskopijo, kakor tudi rezultate analize kemijske sestave oksidnih plasti s tehniko energijske disperzijske spektroskopije rentgenskih žarkov (EDS). Razliko v elektrokemijskih lastnostih ultrafinega rutila pred in po površinski obdelavi pa sta določila s tehniko določanja površinskega naboja (PCD).

V Službi kakovosti smo skupaj z IKEMO z Lovrenca na Dravskem polju v letu 2011 organizirali in izvedli prvo medlaboratorijsko primerjavo vzorčenja odpadkov (MPVO) v slovenskem prostoru. Pred pričetkom MPVO smo s preliminarno oceno potrdili primernost vzorca, ki smo ga uporabili v izmenjalni analizi (kompost, ki je bil pripravljen na varovanem območju v CERO Puconci).

Vsak izmed laboratorijev je nato kompost vzorčil

po dveh postopkih: po svoji izbiri in po protokolu MPVO. Rezultate smo obravnavali posebej. Za vsak parameter smo izračunali pripisano vrednost (X_a) in njeno standardno merilno negotovost ($u(X_a)$) kot sporazumno (consensus) vrednost iz rezultatov meritev sodelujočih laboratorijev. Standardno deviacijo sheme medlaboratorijske primerjave σ_{pa} smo določili z ustreznim kriterijem namembnosti za posamezen parameter s kriterijem $u(X_a) \leq 0,3\sigma_{pa}$. Uspešnost laboratorijev je bila podana z zin E_n vrednostjo.

Rezultati z zaključki medlaboratorijske primerjave devetih sodelujočih laboratorijev so bili prikazani na posterju z naslovom **Medlaboratorijska primerjava vzorčenja odpadkov**, ki sta ga predstavili Alenka Štepančič in Karmen Rajer Kanduč.

V poslovni enoti Titanov dioksid so pripravili tri prispevke:

Roman Broz je v predavanju z naslovom **Predstavitev proizvodnega informacijskega sistema Cinkarne Celje** predstavil proizvodno-energetski informacijski sistem, ki nam služi pri obvladovanju vodenja proizvodnje titanovega dioksida na področju količin, kakovosti, energetskega managementa in učinkovitosti, skrbi za okolje in podporo standardom ISO. Predstavitev je opredelila potrebe po tovrstnem orodju, nakazala možne pristope in rešitve ter predstavila izkustveno pridobljeno »najboljšo prakso« s smernicami za nadaljnji razvoj.

Anja Pfeifer in Tomi Gominšek sta s prispevkom **Ugotoviti primernost rdeče sadre iz osiromašene suspenzije nevtralizata za suho odlaganje** predstavila zaključke poizkusov, ki so bili izvedeni

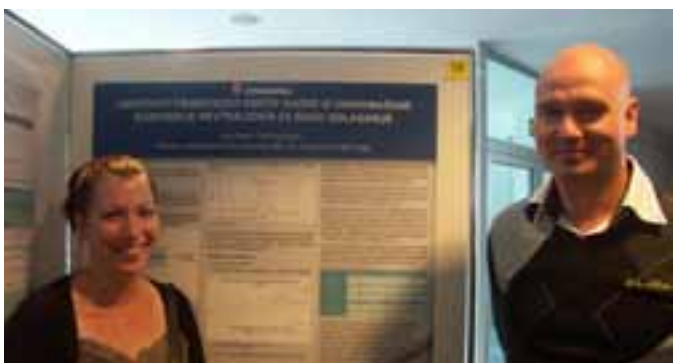

zaradi ocenitve primernosti kolača rdeče sadre, po povečanem odvzemu bele sadre iz suspenzije.

Iz laboratorijskih in pilotnih rezultatov je bilo opazno, da filtrabilnost suspenzije sadre upada z njeno razredčenostjo. Kolač, pridobljen iz najbolj razredčene suspenzije sadre, je bil poslan na nadaljnje raziskave tudi na Zavod za gradbeništvo, kjer so z dodatnimi analizami preverili trdnostno-deformacijske lastnosti in ugotovili, da je tudi takšen kolač rdeče sadre še vedno primeren za suho odlaganje. Povzetek celotne raziskave je, da na obstoječih napravah v obratu Filtracija sadre, tudi v primeru bolj razredčene suspenzije, ne bo potrebno izvesti bistvenih tehnoloških sprememb.

V prispevku **Vpliv mikronizacije na končne optične lastnosti pigmenta titanovega dioksida (TiO₂)** sta avtorja Amrož Roter in Tomi Gominšek povzela raziskavo vpliva postopka mikronizacije na disperzibilnost in končne optične lastnosti v belih in sivih alkidnih premazih ter v prahu (L*, b*, W₁₀, sijaj 20°, D(v, 0.5), SR). Predstavljeni so bili postopki in rezultati optimizacije pri postopku mikronizacije na pilotnem mikronizerju in pri industrijskih poizkusih v proizvodnji. Rezultati porazdelitve in velikosti delcev D(v, 0.5), odvisnost velikosti prvih zrn ter finoče od stopnje šaržiranja so prikazani v grafični obliki. Izmerjeni rezultati disperzibilnosti in končnih optičnih lastnosti so predstavili v tabelarični in grafični obliki skupaj s posnetki preko vrstične (SEM) elektronske mikroskopije.

Natečaj za osnovnošolce tokrat v sklopu 140 letnice Cinkarne Celje

Cinkarna Celje zadnjih 5 let skrbno načrtuje aktivnosti, s katerimi mlade spodbuja k razmišljanju o pomenu obstoja podjetja ter naši skrbi za okolje. V tem šolskem letu smo v ospredje postavili pridne delavke čebele.

Zaradi opráševanja se na naših mizah vsako leto najdeti okusna zelenjava in sočno sadje. Če bomo dopustili, da izumrejo, lahko ostanemo brez hrane. Poleg tega v podjetju proizvajamo Cuprablau, zaščitno rastlinsko sredstvo, ki pa je učinkovito le, če ga uporabljamo skladno z navodili. Na vse to smo želeli opozoriti tudi mlade likovnike.

Letošnji natečaj smo poimenovali »Ustvarimo nov dom za čebele!« Učenci bodo morali poslikati 13 lesenih deščic, ki jih bodo nato sestavili v pročelje čebelnjaka. Pri upodabljanju bodo razmišljali o 140-letnici delovanja, ki jo Cinkarna obeležuje prihodnje leto, njenem doprinosu okolju, sožitju človeka z naravo in drugih pozitivnih zgodbah, ki jih vsak dan ustvarja naše podjetje. Strokovna komisija bo izmed vseh prispelih izbrala eno pročelje, ki bo najbolje predstavljalo visok jubilej Cinkarne. Pritrtili ga bomo na pravi učni čebelnjak.

Čebelnjak bomo postavili v okviru Sklada za ohranjanje kranjske čebele, ki deluje pod okriljem Čebelarke zveze Slovenije (ČZS). V ta namen bo v začetku prihodnjega leta na njihovi spletni strani objavljen javni razpis za izbor upravičenca za postavitev čebelnjaka. Nanj se lahko prijavijo vse šole, čebelnjak pa bo dobila tista, ki bo najbolj ustrezala razpisnim pogojem.

V sklopu dogodkov, s katerimi bo Cinkarna prihodnje leto obeležila svojih 140 let, bomo pripravili tudi slovesen zaključek natečaja. Organizirali ga bomo na šoli, ki bo dobila učni čebelnjak. Slovesnost s podelitvijo nagrad bo konec maja 2013.

Začetni odziv šol je več kot odličen. Na uvodno povabilo se je prijavilo kar 50 šol iz regije, v teh dneh jim bomo dostavili skupno 254 kompletov pročelij. Podrobnosti o natečaju najdete na naši spletni strani www.cinkarna.si.

Špela Kumer

Poplava v skladiščih PE Kemija Mozirje

Močno deževje, ki je bilo sicer v znatno večji količini napovedano za ta dan za zahod države, je v ponedeljek, 5. 11. 2012, imelo hude posledice za celotno območje Zgornje savinjske doline.

Tudi na območju PE Kemija Mozirje so visoke vode povzročale težave in pustile za seboj veliko materialno škodo. Sicer je to isto območje prizadela poplava, ki je imela širše razsežnosti v novembru 1990. Vmesne visoko narasle vode v teh dobrih 20-ih letih, ki so tudi ogrožale večji del naše doline in so ponekod pustile za seboj razdejanje, našega območja niso prizadele.

Za ponedeljek, 5. 11. 2012, je bilo po prognozi ARSO celotno območje Štajerske označeno z oranžno in do 9. ure zjutraj dejansko ni bilo slutiti ogroženosti. Od te ure dalje pa je nivo vode v vodotokih zaradi močnega dežja v severnem delu države na območju Kamniško-Savinjskih Alp in posledično pobesnelih hudournikov zelo hitro naraščal.

Visoka voda pritoka Ljubije je pri izlitju v Savinjo preprečevala normalen iztok Struge reke Savinje, kar je v PE Kemija Mozirje nakazalo ogroženost vsega območja med reko Savinjo in njeno strugo. Na tem območju se nahajajo skladišča vnetljivih tekočin, gotovih izdelkov programa premazov in razredčil ter skladišče surovin za vse tri proizvodne programe.

Z vsemi razpoložljivimi viličarji smo začeli takojšnjo evakuacijo materialov iz največjega skladišča surovin na varnejša mesta.

Irena Vačovnik

Ob 10. uri je v podjetju zmanjkalo elektrike, tako da s proizvodnjo, ki je sicer na varnem območju, ni bilo možno nadaljevati.

V 4,5 ure smo uspeli prepeljati na varno približno četrtno materialov, v prvi vrsti tistih, ki bi ob razsutju oz. razlitju lahko imeli negativne učinke na okolje in varnost ter zdravje ljudi.

Ob 13.50 uri je nivo vode med obema veletokoma narastel do višine, kjer posredovanje ni bilo več mogoče (pribl. 0,5 m).

Nevarnost je grozila tudi kotlovnici, v katero smo pred dvema mesecema vgradili dve peči Froeling na biomaso (pelete) z nazivno močjo 650 kW. Vhodna vrata smo zatesnili z napolnjenimi big-bag vrečami, a se nivo vode tu ni nevarno dvignil, tako da vdora vode v kotlovnico ni bilo.

S sanacijo posledic poplave v skladiščih smo pričeli takoj naslednji dan.

V vseh poplavljenih skladiščih je ostalo veliko nanese-nega mulja, ki ga je bilo potrebno odstraniti, da smo potem lahko pričeli s popolno izpraznitvijo skladišč in čiščenjem notranjih površin.

Kljub hitri intervenciji je v skladiščih ostalo ujetega precej materiala. Tako je v naslednjih štirih dneh bilo potrebno vse aktivnosti usmeriti v razvrščanje materiala glede na uporabnost.

ROJEN TALENT ALI REZULTATI PRIDNEGA DELA

Vrednost poplavljenega materiala se ocenjuje na 424.000 €, poleg tega je tu dodatnih 450 delovnih ur intervencije v prvem tednu po poplavih. Čaka nas ogromno dela s predelavo, dodelavo, popisi materiala za odpis in nenazadnje priprava uničenega materiala za predajo med odpadke.

Pri odstranjevanju posledic poplave je prvi dan po poplavi sodelovalo 18 ljudi, med njimi tudi štirje mladi sodelavci iz prodaje naših programov in dva iz gasilske službe. V naslednjih treh dneh pa 10 ur dnevno ves čas 7 naših zaposlenih in dva iz gasilske službe.

Ob tej priložnosti se vsem, ki so v dneh po poplavi dejansko od jutra do večer pomagali pri odpravi posledic in ureditvi stanja, iskreno zahvaljujem. Izkazali ste svojo pripadnost podjetju in potrdili odgovornost do premoženja, s katerim ustvarjamo del prihodka celotnega podjetja.

Prav tako velja zahvala skupini zaposlenih, ki je na Martinovo nedeljo - pred napovedjo ponovnega vala poplav - popoldne preventivno umikala na varno, kar smo še rešili v tednu pred tem.

Že pred časom smo v našem lokalnem časopisu pisali o tekmovalcu v smučarskih skokih, ki je v svoji rani mladosti pometel s konkurenco tudi na meddržavnem nivoju, ko še ni obiskoval šolskih klopi. Glede na dosežene rezultate v zadnjem času je videti, da v Celjski kotlini resnično raste skriti talent, ki bo, če bo vztrajal s trudom in delom na tem področju, nekoč lahko tudi olimpijski zmagovalec. Še posebej smo lahko ponosni na Miho, saj je sin Aleša LIPOVŠKA, ki je zaposlen v Cinkarni Celje v PE Metalurgija. Da ne bi kdo dobil občutka, da je to hvala brez podlage, v nadaljevanju sledi nekaj rezultatov v letu 2012:

- **REGIJSKI PRVAK ŠTAJERSKO KOROŠKE REGIJE**
- **DRŽAVNI PRVAK – DEČKI DO 10 LET, POLETNA SEZONA 2012 v smučarskih skokih.**

Poletna sezona se je začela s tremi regijskimi tekmami. Prva je bila na Ljubnem, druga v Mislinji in tretja na domači skakalnici v Kisovcu, Smučarski klub Zagorje, kjer Miha pridno trenira. Tam je zmagal v ŠTAJERSKO KOROŠKI REGIJI. Zadnja tekma v

poletni sezoni 2012 je bilo Državno prvenstvo na Gorenjskem v ŽIREH, dne 20. 10. 2012. Miha je bil v obeh serijah najdaljši s skokoma 25 m in dosegel 209,7 točk, drugo uvrščeni 198,7 in tretjevrščeni 197,7 točk. Tako je Miha zaslužno zmagal in postal DRŽAVNI PRVAK, prvak iz Celja. Celje državnega prvaka v smučarskih skokih ni imelo že več kot desetletje. Miha ima trenutno osebni rekord, ki ga je dosegel na poletnih pripravah na Poljskem v Zakopanah na 65-metrski skakalnici in sicer 42 m, kar je za njegovo starost izredna daljava. Mihi želimo še naprej obilo uspehov in čim več skokov s pristankom v telemark.

Informacijska varnostna politika, kaj je to?

Matjaž Suša

Uvod

Informacijska varnostna politika (IVP) je celovit pogled na informacijsko varnost (IV), ki zajema vse dejavnike, organizacijska pravila in postopke, ki kakor koli vplivajo na varno in zanesljivo delovanje vsega informacijskega sistema. Cilj informacijske varnosti je zagotoviti nemoteno in varno poslovanje Cinkarne Celje, d. d., in zmanjšati škodo s preprečitvijo in zmanjšanjem posledic neželenih informacijskih varnostnih dogodkov.

IV je obvladovana če so izpolnjeni trije pogoji:

- **Zaupnost**
Ščitenje občutljivih poslovnih informacij pred nepooblaščenim dostopom ali protipravnim prestranzanjem.
- **Neoporečnost – celovitost**
Varovanje in zagotavljanje pravilnosti ter celovitosti informacij in programske opreme.
- **Razpoložljivost**
Zagotavljanje, da so informacije in poslovno pomembni servisi in procesi na voljo, ko so potrebni.

Opredelitev IVP:

Namen varnostne politike je zaščita informacijskih sredstev in virov Cinkarne Celje, d.d., pred vsemi notranjimi ali zunanji, namernimi ali nenamernimi nevarnostmi, skladno s priporočili standarda ISO/IEC 27001.

Za zagotavljanje informacijske varnosti so pristojni: Vodstvo, skupina za informacijsko varnost (Skupina IV), informacijski varnostni inženir (Inženir IV), skrbnik informacijskega sredstva (Lastnik), skrbnik informacijskega sistema (Skrbnik), uporabniki informacijskega sistema (Uporabnik).

Organizacija upravljanja IV je obsežno in podrobno opisana v Poslovniku IVP, ki je dostopen na Outlook mapi;

Javne mape/Vse javne mape/Informacijska varnost/politike in je v tem prispevku ne bi podrobneje opredeljeval.

Pomembni elementi IVP so:

- varovanje informacij,
- upravljanje z gesli,
- e-pošta,
- internet,
- zaščita opreme,
- mobilna oprema,
- obiskovalci in zunanji izvajalci,
- sporočanje.

Varovanje informacij je povezano s spoznavanjem, kaj je informacija in katere vrste informacij so. Informacija na splošno ni nič oprijemljivega in je preprosto podatek, ki ima za nas nek pomen. Enako poznamo informacije, ki imajo pomen za podjetje. Tu ločimo v osnovi dva tipa informacij: splošne in zaupne. Za IVP so pomembne zaupne informacije in predpisuje, kako z njimi ravnati. Osnovni temelji so zaupnost, neoporečnost in razpoložljivost.

- Zaupnost pomeni zaščito občutljivih poslovnih informacij pred nepooblaščenim dostopom ali protipravnim prestranzanjem, če vam ukradejo mobilno računalniško opremo nam zaupnost zagotavlja, da so vsi podatki neuporabni - zapisani v nerazumljivi/neuporabni obliki, ali celo izbrisani na daljavo.
- Neoporečnost obravnava zagotavljanje pravilnosti in celovitosti informacij ter programske opreme. Kontrola neoporečnosti se uporablja za zaščito podatkov in sistemov pred nepooblaščenimi spremembami. Neoporečnost olajša ugotavljanje sprememb in preprečuje, da bi spremenjeno kopijo obravnavali kot original.
- Razpoložljivost zagotavlja, da so informacije in poslovno pomembni servisi, aplikacije in procesi na voljo uporabnikom, ko jih ti potrebujejo.

Upravljanje z gesli je glavni način identifikacije, ki omogoča dostop do informacijskih virov. Za lastno zaščito in za zaščito informacijskih sredstev in virov mora biti geslo tajno in ga ni dovoljeno deliti z drugimi. Za gesla veljajo naslednja pravila:

- dolgo mora biti vsaj 8 znakov,
- po petih neuspešnih poskusih se dostop zaklene,
- sistem avtomatično zahteva zamenjavo gesla vsakih 180 dni,
- geslo se ne sme ponoviti petkrat ali dve leti,
- zahtevana je mešanica znakov (črke, številke, ločila ali posebni znaki).

Za uporabo uporabniškega imena in gesla odgovarja uporabnik sam, zato si ga je najbolje zapomniti. Če pa ga zapišemo naj bo shranjeno na varnem mestu in ne ob računalniku. Uporabnik je dolžan skrbeti za svoje geslo tako, da ga ne razkrije nikomur, ne sporoča po telefonu, ne shranjuje gesla v informacijskih sredstvih in ne uporablja enaka gesla v zasebne ali druge namene. Pri določanju gesel naj uporabnik upošteva naslednja priporočila:

- geslo naj bo besedna zveza, ki si jo lahko zapomnimo (npr. VSE_3_dni.),

- geslo mora vsebovati vsaj 1 številko,
- geslo mora vsebovati vsaj en poseben znak (.,#!, itd.)
- za geslo ne uporabljajmo imena (otrok, moža, žene in druga imena), telefonske številke, registrske številke avtomobila, rojstni datum in podobnih osebnih podatkov,
- ne uporabljajmo enostavnih besed iz slovarja,
- ne uporabljajmo gesla, ki mu spreminjamo samo predpono ali pripono (npr. Geslo1, 2Geslo),
- ne uporabljajmo gesla, ki je enako imenu uporabnika ali ime uporabnika 'brano nazaj',
- ne uporabljajmo zaporedja znakov na tipkovnici,
- ne uporabljajmo gesla, ki je sestavljeno samo iz enakih znakov.

E-pošta ne velja za varno komuniciranje z občutljivimi in zaupnimi informacijami, zato je potrebno upoštevati:

- elektronsko sporočilo je lahko med pošiljanjem prepreženo, dostavljeno napačnemu prejemniku, dostavljeno z zamudo ali celo sploh ne;
- uporabnik ne sme uporabljati elektronskega poštnege predala v neslužbene namene kot so: pridobitna dejavnost, neslužbene ankete in vprašalniki, privatna trgovina, družbeno – politično delovanje, ipd.;
- prepovedano je razpošiljanje vseh vrst neželenih pošte – spam;
- elektronska sporočila naj bodo kratka z malo priponk. Obsežnih priponk naj se ne pošilja, če pa že, naj se jih pretvori v ustrezni format, ki omogoča stiskanje vsebine. Iz varnostnih razlogov dokumentov s končnicami, ki omogočajo avtomatsko izvajanje (exe, com, bat ...), ni dovoljeno prenašati z elektronsko pošto. Vsi pripeti dokumenti morajo biti opisani v besedilnem delu sporočila, tako da lahko prejemnik zanesljivo prepozna njihovo prisotnost in namen že iz spremljajočega opisa;
- če uporabnik po pomoti prejme sporočilo, ki mu ni namenjeno, vsebine tega sporočila ne sme shraniti ali uporabljati za kateri koli namen. O pomoti je dolžan nemudoma obvestiti pošiljatelja in prejeto sporočilo takoj izbrisati;
- uporabnik ne sme preusmerjati elektronskih sporočil;
- uporabnik je dolžan vzdrževati svoj elektronski poštni predal, tako da občasno arhivira ali izbriše vsa elektronska sporočila, ki jih ne potrebuje več.

Internet prinaša veliko pasti, ki ogrožajo varovanje informacij. Obiskane spletne strani so lahko nadzorovane in se zaznamuje dostopanje, kar posledično lahko izpostavi in ogrozi zaposlene in podjetje. Uporabnikom je dostop do interneta omogočen za njihovo poslovno delo in izobraževanje. Obnašati se mora racionalno in internet uporabljati izključno kot delovni pripomoček.

- Pri vključitvi v omrežje in uporabi storitve ni dovoljeno uporabljati lažnih ali zavajajočih osebnih podatkov.
- Nedopustno je pošiljati prispevke za nestrokovne ali osebne polemike, oglase, verižna sporočila ali početi kar koli, kar moti delo drugih uporabnikov.
- Ni dovoljeno prenašati podatkov z žaljivo ali pornografsko vsebino, tajnih podatkov ali podatkov, ki so zaščiteni z avtorskimi pravicami ali so v lasti drugih uporabnikov.
- Nedopustno je uničevanje ali spreminjanje podatkov, ki so last drugih uporabnikov in uporaba programov ali postopkov, ki ovirajo normalno delovanje informacijskih naprav.

Zaščita opreme je pomembna za varno in uspešno poslovanje uporabnika. Vsak zaposlen je odgovoren in dolžan poskrbeti za varnost in neodtujljivost njemu zaupanih informacijskih sredstev, ki so last podjetja.

- Na delovni postaji mora biti nameščena in delujoča protivirusna zaščita od odgovorne službe. Ob sumu, da zaščita ne deluje, je uporabnik dolžan obvestiti odgovorno službo.

Pomembno je zaklepanje tipkovnice in zaslona, ki se samodejno vključi po določenem obdobju neaktivnosti, ki ne sme biti daljše od 15 minut. Med odmori ali daljšimi odsotnostmi je obvezno aktiviranje zaklepanja tipkovnice in zaslona s tipkama (+ L).

Načelo čiste mize pomeni, da uporabnik poskrbi, da so vsi zaupni in pomembni dokumenti v času, ko ni prisoten, varno spravljani.

Mobilna oprema so prenosne informacijske naprave (dlančniki, tablice, mobilni telefoni z dostopom do podatkov, prenosni diski, spominske kartice, USB ključki ipd.).

- Naprave potrebujejo fizično in logično zaščito, če so na njih shranjeni zaupni podatki ali se preko naprave do njih dostopa.
- Nastaviti je potrebno zaščitno geslo za vklop in časovno nadzorovan izklop ali zaklepanje na napravah, ki to omogočajo.
- Sinhronizacija podatkov med prenosno napravo in delovno postajo oz. notranjim omrežjem lahko poteka le preko odobrenih vstopnih točk.
- S prenosnimi informacijskimi napravami je potrebno ravnati varno in skrbno ter jih ni dovoljeno odlagati na nezaščitene in javnih prostorih, kjer so izpostavljene pogledom in možnosti odtujitve.

Obiskovalci in zunanji izvajalci vsakodnevno dostopajo do informacij podjetja, zato IVP predvideva vrsto kontrol za njihovo zaščito. Pomembnejše kontrole so:

- sklenitev pogodbe z zunanjim izvajalcem vsebuje zavezo o varovanju zaupnih informacij in upoštevanju pravil varnega dela, ki je v IVP določen;
- dodeljevanje varnega dostopa do informacijskega sistema in njegovih virov, ki morajo biti časovno omejena, če je le mogoče;
- Izvajanje nadzorstva nad vstopanjem in delom zunanjih izvajalcev in zaznamovanje opravljenega nadzora in možnih incidentov.

Sporočanje, da se je zgodil ali se dogaja informacijski varnostni incident, je dolžnost vseh zaposlenih. Potrebno je takoj obvesti Skupino IV ali inženirja IV in se ravnati po posredovanih navodilih. Zaposleni ne smejo raziskovati ali izvajati akcije proti napadalcu/krivcu, saj lahko posledično povzročijo uničenje ali drugo škodo. Za odpravljanje informacijskih varnostnih incidentov je zadolžena Skupina IV in inženir IV. Posredovanje je dovoljeno samo ob ogroženosti človeških življenj ali trenutne velike materialne škode.

Neizpolnjevanje navodil informacijske varnostne politike pomeni kršitev delovnih ali pogodbenih obveznosti in se sankcionira po veljavnih internih aktih.

Sklep

Doseganje učinkovite IVP je odvisno od njenega izvajanja in upoštevanja, ki ni zaključeno z izdajo poslovnika IVP, ampak je podvrženo ciklu PDCA Demingovega kroga.

Samo z nenehnim izboljševanjem lahko ustvarimo učinkovito IV.

Slika 1 PDCA Demingov krog

V Cinkarni imamo novega doktorja znanosti

Ob novem mejniku v karieri in življenju na sploh sem nekaj vprašanj postavila dr. Dejanu Verhovšku, strokovnjaku za nanotehnologijo TiO₂.

V Cinkarni ste se zaposlili pred dobrimi petimi leti kot samostojni raziskovalec področja. Kako gledate na prehojeno pot?

Vsekakor je teh pet let hitro minilo. Se mi zdi kot včeraj, ko sem prejel sporočilo, da sem dobil službo v SRR. Začelo pa se je počasi. Začetek dela na področju nanotehnologije TiO₂ se je začel z malimi koraki zaradi moje neizkušenosti in naivnosti. Pred zaposlitvijo v Cinkarni sem sicer že delal kot študent na IJS in zatem kratek čas v Leku, a se obe izkušnji ne moreta primerjati z nalogo, ki je bila predložena ob nastopu v SRR. A se je zahvaljujoč dobremu ekipnemu duhu in vodenju ter podpori naloge začela dobro odvijati in ne nazadnje dala rezultate, katerim manjka samo še pika na i – pridobiti večje in zanesljive stranke. A tudi to je, imam občutek, že blizu.

Če pa povzamem teh pet let na kratko, lahko rečem, da je bila to zame zelo dobra izkušnja, polna izzivov in možnosti za osebno rast. Imam občutek, da sem se naučil zelo veliko.

Je bila vaša prva in edina izbira kemija in kemijska tehnologija ali ste resneje razmišljali tudi o drugih smereh in ali ste že takoj po končani diplomi vedeli, da želite nadaljevati študij? Kaj vas je vodilo k temu?

Ko sem bil v četrtem letniku srednje šole nisem dobro vedel kaj bi me res lahko veselilo. Imel sem veselje do naravoslovja, a da bi bil prepričan v to, da me bo študij kemije ali katere druge naravoslovne vede veselil, pa ne. Zaradi veselja do kemije sem jo navedel kot prvo izbiro za študij, sem pa nekaj časa posvetil tudi misli študiju biokemije. Vse ostalo je znana zgodba. Študij in diploma iz področja

biokemije, nato pa začetek študentskega dela na IJS, kjer sem se seznanil s tematikami nanotehnologije in materialov. Po končani diplomi sem imel nekaj ponudb za MR status na različnih inštitutih, a nisem nobene sprejel, ker nisem čutil, da bi bil zadovoljen z delom na ozkem strokovnem področju, ki mi ne bi zagotavljalo nadaljnje službe v gospodarstvu. Zato sem se pogovarjal za službo vzporedno v Leku in v Cinkarni. V Cinkarni se je takrat namreč iskal sodelavec v enoti Marketinga. Informacijo o odprtem delovnem mestu mi je takrat dal g. Jakanovič iz PE Metalurgija, ki se mu zato iskreno zahvaljujem. Vendar je na koncu delovno mesto zasedel moj zdajšnji sodelavec Peter Bastl. Sam sem sicer vseeno dobil ponujeno možnost dela v Veflonu (tudi za marketing), a sem hkrati dobil pozitiven odgovor tudi v Leku in se odločil za delo tam. Po kratki epizodi v Leku, kjer se nisem dobro znašel, sem dobil možnost nastopa v SRR. Podiplomski študij mi ni bil prioriteta, a smo se dogovorili, da ga začnem izvajati zaradi potrebe po pridobitvi nujnih znanj in ne nazadnje zaradi možnosti sofinanciranja delovnega mesta, ker sem se prijavil za MR iz gospodarstva. Vse ostalo je, kot rečeno, znana zgodba.

Vaše raziskovalno delo temelji na nanotehnologiji, verjetno je tudi vaše doktorsko delo vezano na to temo?

Moje doktorsko delo je bilo usmerjeno v razvoj sinteznih postopkov pridobitve nanodelcev TiO_2

različnih oblik in njihova uporaba v fotoelektrokemijskih sončnih celicah. V veliki meri je bila izpolnitev tem doktorske disertacije torej predpogoj za postavitve polindustrijske proizvodnje za nanodelce TiO_2 , ki jo imamo v PE TiO_2 .

Nanotehnologija je danes že kar dobro udomačen pojem, pa vseeno kaj zajema, prednosti, slabosti? V tem vidite tudi prihodnost Cinkarne?

Nanotehnologija je zelo interdisciplinarna veda in zato, kljub temu, da velja za udomačen pojem, ljudje na splošno ne vedo veliko o njej. Najenostavneje rečeno je to veda, ki izkorišča lastnosti materiala zaradi njegove izredno velike specifične površine, če ga pripravimo v obliki nanodelcev. Nanomateriali imajo zaradi izrazito velike specifične površine drugačne, izboljšane kemijske in fizikalne lastnosti, ki so osnova za mnoge visokotehnološke aplikacije. Mislim, da je lahko osnovevanje novih produktov na osnovi nanodelcev TiO_2 pomemben prispevek k uspehu podjetja v prihodnosti, vendar bo potrebno za dolgoročen uspeh programa vseskozi skrbeti tudi za izobraževanje, informiranje ljudi. Mislim, da je največja slabost nanotehnologije ravno ta, da je slabo poznana med laiki in zato lahko sprejeta z določenim odporom. Temu se bomo morali izogniti.

Mogoče kakšna beseda o trenutnih projektih? Kaj si želite za razvoj vaše poklicne poti?

Trenutno sem še vedno polno vpet v področje nanotitandioksida, ki pa je sedaj že v fazi, ko se predvsem trudimo najti kupce materiala. Zato ima delo sedaj malo marketinški pridih. Sprejemem kot dejstvo, da bom v ta program vpet vseskozi tudi v prihodnosti. Seveda pričakujem tudi nove zadolžitve in ravno sedaj sem intenzivno vpet v pripravo osnutka projekta, katerega cilj bo optimizacija določenih segmentov proizvodnje pigmenta TiO_2 , ki je naš najpomembnejši produkt. Ta projekt bo trd oreh, a verjamem, da bo z dobrim sodelovanjem med SRR, PE Titanov dioksid in Upravo produciral pozitivne rezultate.

Sem pa trenutno povsem zadovoljen s potekom svoje dosedanje poklicne poti. V prihodnosti pa upam, da bom v očeh sodelavcev SRR in vsega podjetja vrednoten kot majhen, a vseeno pomemben člen v prizadevanjih po izboljšavah in prispevkih v nalogah, ki mi bodo dodeljene.

Vedno bolj se soočamo z dejstvom, da je potrebno racionalizirati poslovanje, poslovati s čim manj stroški. Kako je to mogoče na vašem področju, saj vemo, da so vlaganja v razvoj ključnega pomena?

Vlaganja v razvoj so nujna, če želi podjetje vzdrževati konkurenčnost na trgu. Če ima podjetje specifičen cilj, npr. razvoj novih izdelkov, mora zato nameniti določena sredstva. Seveda morajo biti vložena sredstva tudi prej ali slej povrnjena, saj so drugače nadaljnji vložki v prihodnosti težje argumentirani. V SRR smo ravno sedaj v situaciji, ko se najbolj trudimo, da bi se vloženo delo in finančna sredstva začela vračati v podjetje. Sem zelo optimističen, da nam bo uspelo. V to ne dvomim.

V SRR ste glede na cinkarniško povprečje relativno mlad in visoko izobražen kolektiv? Kako sodelujete, kakšni so odnosi?

V času po moji zaposlitvi smo res pridobili kar nekaj mladih strokovnjakov, ki pomembno prispeva-

jo k razvoju programa. To je bilo glede na povečan obseg dela nujno in upravičeno. Vsak novo zaposleni je dobil povsem specifično zadolžitev, nad katero bdi. Ker ima vsak izmed nas jasno definirane naloge, si po domače rečeno ne "skačemo v zelje". Kvečjemu si pomagamo in izmenjujemo mnenja, saj navsezadnje le delamo na istem programu. Je pa vsak zase individuum in včasih seveda pride do razlik v mnenjih. Do sedaj pa se ni bilo nikoli problem uskladiti in verjamem, da bo tako tudi naprej.

Kaj počnete, ko zaprete vrata pisarne, zapustite Cinkarno? S čim se sprostite, odklopite službo?

Ko odidem iz službe se poskušam odklopiti. Prosti čas poskusim kakovostno preživeti in ga zato namenim svoji puncu, prijateljem in hobijem. Ti v zadnjih letih zajemajo predvsem branje knjig in športne aktivnosti, pa tudi ulična košarka in boks sta mi ljuba. V trenutkih, ko imam polno glavo pa si zelo rad dam duška s polno mero "hard rock" glasbe.

Barbara Rozoničnik

Dogajanje v PE Metalurgija

Boris Borota

V PE Metalurgija se soočamo z agresivno konkurenco in z zaostalo tehnologijo, kjer se moramo zanesti samo na lastne sposobnosti in znanje. Delamo na izboljšavi postopkov predvsem na kakovosti in optimizaciji procesov z nenehnimi poskusi.

Eden vidnih postopkov je postopek čiščenja taline, ki je prenesen iz industrije aluminija- razplinjanje, kjer vse vpihuje inertni plin v talino, s čemer se doseže odstranitev plinov, ki povzročajo tehnološke probleme. Glede na dejstvo, da literature o razplinjanju cinkove taline ni, se moramo zanašati na lastno znanje. S postopkom, ki je v fazi testiranja smo uspeli zmanjšati izmet na polovico, k temu pa je delno pripomoglo tudi sodelovanje z Univerzo v Ljubljani.

Prav tako intenzivno sodelujemo z Inštitutom Jožef Štefan v okviru projekta nanosa suspenzije titanovega dioksida na površino cinkove pločevine, ki bi imela ugoden vpliv na okolje. Aktivnosti potekajo tudi v obratu Žica, kjer delamo na izboljšanju mehanskih lastnosti.

Skrbimo tudi za invalide, ki smo jim olajšali delo z nakupom žage za razrez pločevine, na kateri tudi režemo cinkove bloke v raziskovalne namene.

Velik napredek je bil dosežen tudi na področju uporabe osebne varovalne opreme, kar je pripeljalo do zmanjšanja števila poškodb pri delu.

Razplinjanje taline na peči

Zadovoljni delavci

Žaga za razrez pločevine

V prejšnji številki Cinkarnarja smo vam predstavili Martina Cmoka iz PE Grafika, tokrat pa gostimo Andreja Kolmana iz PE Vzdrževanje in energetika.

Kje živite?

Živim v Šentvidu pri Planini, kot otrok sem s starši živel v Visočah, nedaleč stran od Planine.

Kaj ste želeli postati, ko ste bili otrok?

Kot otrok sem si želel, da bi postal zdravstveni tehnik in bi imel svoje reševalno vozilo. To delo sem opravljal, ko sem služil vojsko. Ker pa sem s starši in bratoma živel na veliki kmetiji in so bila finančna sredstva v tistih časih večji problem, sem se šolal v Štorah za poklic strojnega ključavničarja.

Kaj najraje počnete v prostem času?

Če mi ostane kaj prostega časa, grem na sprehod, najraje pa se odpravim na kakšno panoramsko vožnjo z motorjem v kraje, kjer še nisem bil – sam ali pa s prijatelji iz obeh moto društev, Graščaki in Beli Mustang. Za sprostitev grem rad na kolo, pozimi pa se odpravimo smučat. Kdaj pa kdaj se odpravim v fitnes in si privoščim bazen. Sem predsednik krajevne organizacije Rdečega križa Planina, član upravnega odbora Prosvetnega društva Zarja Šentvid pri Planini, član gasilskega društva.

Katera je najboljša stvar, ki ste jo naredili v življenju?

To sta otroka, ki sta prinesla največje veselje v življenju.

Kaj bi pri sebi spremenili?

Da bi malo manj delal in si poiskal čim več časa za prijatelje in vse tiste, ki mi nekaj pomenijo. Da se ne bi sekiral za stvari, ki so mnogokrat tako malo in niti omembe vredne.

Kateri je vaš najljubši kotiček?

Doma, na hribu, kjer ni prometa in ljudi, imam razgled nad vasjo. Še lepše je, če nimam službenih skrbi in lahko v miru posedim na terasi ali pa se odpeljem z motorjem.

Najljubše opravilo?

Najraje naložim na prikolico svojo motorno žago in s traktorjem oddrvim po drva za mrzle zimske dni. Imam velik vrt in rad vrtničkam, posadim in posejem vse kar je možno. Vzrejam domače zajce za prodajo in domačo rabo. Zimske dni si krajšam s kuhanjem žganja (sadjevec, viljamovka), ki ga porabimo za izdelovanje borovničevca.

Če bi vam podarili 500-tisoč evrov, kaj bi naredili z njimi?

Kupil bi še boljši traktor in sredi jase bi postavil leseno brunarico. Pomagal bi tistim, ki so pomoči potrebni in nimajo za osnovno preživetje – revščina pa marsikje trka na vrata. Del denarja pa bi dal tudi otrokoma.

Kaj najbolje skuhate?

Najbolje mi gre od rok kuhanje golaža ali segedinarja, čeprav znam pripraviti veliko stvari. Poleti, ko je čas za piknike in veselice, pa rad zavijam rokave in spečem meso na žaru.

Kje bi najraje preživeli naslednje počitnice?

Nekje na mirnem otoku, kjer še nisem bil. Rad bi jih preživel v dobri družbi dobrih prijateljev.

Katero znano osebo bi povabili na kosilo?

Povabil bi Roka Švaba (ansambel Modrijani) na zajčjo salamo, in da bi še kako zaigrali ter bi bilo veselo.

Cilj, ki si ga želite uresničiti?

Velikih ciljev nisem imel, večina zadanih stvari se mi je uresničila. Želim si, da bi moja hčerka uspešno dokončala študij in našla službo, sin pa je že pri kruhu in ima svoj dom.

Katerega pregovora se držite?

Lepa beseda odpira železna vrata.

Kdo naj bo naslednji v rubriki Spoznaj me?

Predlagam, da spoznate mojega dolgoletnega sodelavca in prijatelja Stjepana Govediča, ki je zaposlen v PE Vzdrževanje in energetika na področju pare. Je zelo izkušen pri racionalni rabi pare. Je človek besed in dejanj.

Stenski koledar 2013

Amina Kolarič

Kot vsako leto, bodo tudi letos zaposleni v Cinkarni Celje prejeli stenski koledar. Člani fotokrožka DLT Cinkarne Celje smo prispevali fotografsko gradivo, na osnovi katerega se je izdelal koledar za leto 2013.

Predstavljamo naše stro

Anja Pfeifer

Tokrat vam v rubriki, namenjeni novim sodelavcem, predstavljamo dve mladi strokovnjakinji, Anjo Pfeifer in Majo Lešnik.

Anja Pfeifer je samostojna tehnologinja za področje CEGIPSA in RCGIPSA in je v Cinkarni zaposlena že leto in pol. Po izobrazbi je univerzitetna diplomirana inženirka kemijske tehnologije, študirala je v Mariboru. Po drugem letniku študija, ko je potrebno izbrati smer, je izbrala kemijsko tehnologijo in hitro spoznala, da je odločitev prava, saj je tudi sicer »tehničen« tip človeka. Pravi, da je prišla v Cinkarno po spletu okoliščin. Od sošolca je namreč izvedela, da v Cinkarni iščejo sodelavca, ki bi v Službi za raziskave in razvoj pomagal pri določenem projektu. Dal ji je kontakt, prišla je na razgovor in ugotovila, da pravzaprav iščejo mladega raziskovalca. Vendar je beseda dala besedo in dogodki so se odvijali Anji v prid.

Ponudili so ji, da lahko v podjetju dela diplomsko nalogo na temo čiščenje ultrafinega titanovega dioksida in tako je njena pot v Cinkarno postajala vedno bolj pogosta. Ravno v času, ko je končala z diplomskim delom, so se odprla še ena vrata, saj so v PE Titanov dioksid iskali tehnologga. Seveda ni oklevala. Šla je na razgovor in kot pravi, bila na srečo izbrana.

Delo v Cinkarni je njena prva redna zaposlitev, prej je opravljala priložnostna študentska dela. V sklopu študijskih obveznosti je obvezno prakso opravljala na Zavodu za zdravstveno varstvo Maribor, na oddelku za vode, prehrano in predmete splošne rabe.

Delo ji je všeč, saj je ravno prava kombinacija dela v laboratoriju, tehnološkega dela, dela v pisarni in na terenu. Lansko leto je sicer več časa delala v laboratoriju, saj so razvijali nov izdelek za kmetijstvo iz CEGIPSA, sicer pa pripravlja in ureja tudi delovno dokumentacijo in sodeluje pri projektu Dograditve nevtralizacije za separacijo sadre.

Vesela je, ker je takoj po opravljeni diplomski dobila zaposlitev, saj vemo, da je za iskalce prve zaposlitve težje, ker vsi delodajalci povprašujejo po delavcih z izkušnjami. Sicer pa je študij in znanje pridobljeno na fakulteti le dobra odskočna deska, na kateri je potrebno na delovnem mestu graditi. Pravi, da ji motivacije ne manjka. Sedaj že veliko lažje, kot na začetku, sledi dogajanju na delovnem mestu. Lažje je, ker ve na koga se lahko obrne, če kaj potrebuje, kje se najdejo kakšni dokumenti, na kaj mora biti pozorna ...

Na delovnem mestu se dobro počuti, odnosi med sodelavci so dobri. Pri svojem delu si želi še naprej dobrega sodelovanja z drugimi zaposlenimi, in da bi se projekti, pri katerih sodeluje dobro razvijali. Želi si tudi, da bi ji uspelo nadaljevati študij. Anja sicer prihaja iz Rimskih Toplic, ker pa se je prej ali slej potrebno osamosvojiti, že nekaj časa živi v Celju. Pravi, da prav posebnih hobijev nima, v prostem času pa najraje bere, rada se sreča s prijatelji, najde pa se tudi čas za kolo ali sprehod.

Prav tako univerzitetna diplomirana inženirka kemijske tehnologije je Maja Lešnik. Tudi ona je študirala v Mariboru, sedaj pa je zaposlena v Službi za raziskave in razvoj kot samostojna raziskovalka za področje ultrafinega titanovega dioksida. Leto, odkar je zaposlena v Cinkarni, pravi, je zelo hitro minilo.

V SRR je opravljala že obvezno dvomesečno študijsko prakso, se seznanila s širokim področjem dela službe in pomagala pri opravljanju rutinskih del, ki so ji jih dodelili zdajšnji sodelavci. Nadaljevala je z eksperimentalnim delom za diplomsko nalogo z naslovom Razvoj in optimizacija površinske obdelave pigmentnih delcev titanovega dioksida pod mentorstvom dr. Nike Veronovski. V juliju 2011 je diplomirala in s septembrom pričela z nadomeščanjem Nike, ki je na porodniškem dopustu. Pravi, da je na fakulteti

pridobila splošno znanje, bolj specifično strokovno znanje področja, ki ga opravlja, pa pridobiva v Cinkarni.

Glede na to, da je svoje sodelavce spoznala že pred zaposlitvijo in so se že takrat zelo dobro ujeli in razumeli, je bila tudi "uradna" vključitev v delovno okolje več kot uspešna. Počutje na delovnem mestu samostojnega raziskovalca je odlično, z veseljem opravlja svoje delo, saj je zelo razgibano, zahteva pa tudi veliko iznajdljivosti, prilagajanja, samoiniciativnosti, vztrajnosti ... Pravi, da je delo zelo dobro organizirano, drug drugega spodbujajo in si pomagajo. Na splošno vlada zelo pozitivno vzdušje, kar je zelo pomembno za strokovno in produktivno razvojno delo, ki ga izvajajo.

Delo, ki ga opravlja, je raziskovalnega tipa. Pokriva področje površinske obdelave UF TiO₂ delcev in aplikacije v povezavi s tem. Področje je zelo obsežno, tako da je organizacija in postavljanje prioritet nujno potrebno. Aplikacije vezane na površinsko obdelane UF TiO₂ delce so tiste, kjer je pomembna UV zaščita materialov. To so lazurni premazi za les, sončne kreme, polietilenske folije, poliamidna vlakna ... Na to temo je odprtih več projektov s sodelovanjem zunanjih institucij, poslovnih partnerjev, naših poslovnih enot, PE TiO₂, Kemija Celje, Kemija Mozirje. Z vsemi smo v dobrih odnosih, redno se srečujemo na delovnih sestankih, kjer si izmenjujemo rezultate, mnenja ...

Cinkarna je zelo uspešno podjetje z odlično usposobljenim strokovnim kadrom in dobrimi delavci. Pravi, da je ponosna, da je lahko del takšnega kolektiva. Gre za industrijsko podjetje v pravem pomenu, ki ti lahko veliko nudi, če si dovolj zvedav in dovteten za nove izkušnje. 140 let Cinkarne, ki bo prihodnje leto, to samo potrjuje. Lahko samo upamo in si hkrati želimo, da bo uspešno še naprej, še nadaljnjih vsaj 140 let, pove v smehu. Pravi, da se zaveda in verjame, da lahko vsak

posameznik v podjetju pripomore k uspešnosti le tega, zato se bo še naprej maksimalno trudila, da bo tudi njeno delo pripomoglo k nadaljnjemu dobremu poslovanju podjetja.

V prihodnje si želi predvsem ostati, kjer je, torej v Cinkarni, v SRR in s svojim pridobljenim znanjem in vsakodnevnim izpopolnjevanjem ter pridobivanjem novih izkušenj sodelovati pri nadaljnjem razvoju in izzivih. Njena velika želja je tudi nadaljevati šolanje in si pridobiti naziv doktorica znanosti. Področje, na katerem bo delala (tukaj ali kje drugje) obvladovati in biti čim bolj uspešna. Ima visoke cilje, a pravi, da ve, da niso nedosegljivi.

Prihaja iz Slovenskih Konjic in se vsak dan vozi v Celje, kar ji ne pomeni posebne ovire, saj je vsakodnevnih migracij navajena že iz srednješolskih in študijskih let. Za konec sem ji postavila, kot je rekla, še najtežje vprašanje, da naj opiše svoj značaj.

Opiše se kot mirno, potrpežljivo, poslušno dekle, z delovnimi navadami, če je le v njeni moči rada pomaga drugim, je organizirana, vztrajna, ažurna, iznajdljiva, samoiniciativna, samodisciplinirana, rada ima izzive. Vse omenjene lastnosti še kako prav pridejo pri delu, kjer je potrebno delovati sistematsko, profesionalno in biti del tima.

V prostem času, v poletnih mesecih, najraje preživlja vikende ob morju, kjer se sprosti in si nabere moči za nov delovni teden. Če utegne, rada teče ali se sprehaja v naravi s psom, kar ji tudi pomeni sprostitev. Seveda pa nekaj svojega časa z veseljem nameni svojim najdražjim in prijateljem.

Barbara Rozoničnik

Strokovna fotografska ekskurzija

Albin Valand

V organizaciji foto krožka Delavske ljudske tehnike Cinkarne Celje smo se odločili, da izpeljemo fotografsko ekskurzijo po Notranjskem. V soboto, 20. 10. 2012, smo se zbrali ob 5.30 uri pred Cinkarno in krenili na pot. Najprej smo se napotili proti **Cerkniškemu jezeru**, da pričakamo sončni vzhod. Jezero se napolni v glavnem po jesenskem deževju in spomladi, ko se tali sneg. Jezero presiha maja ali junija, včasih pa tudi pozimi.

Sončni vzhod smo pričakali na Cerkniškem jezeru, ki je bilo ravno prav ovito v jutranjo meglico. Časa smo imeli še dovolj, vsakdo je zavzel najboljši položaj za fotografiranje sončnega vzhoda. Na otoku smo srečali kajakaša in se z njim dogovorili, da bo priveslal pred most. Jezero je bilo polno vode in gladina je bila gladka kot šipa. Franci Horvat, naš član, sicer pa profesionalni fotograf si je organiziral prevoz s kajakom, da je lahko fotografiral jutranje rosne pajčevine. No, ko je sonce že lepo zasijalo, smo krenili naprej proti Lazom pri Zg. Jezeru, to se pravi, da smo jezero obkrožili. Vmes smo naleteli na lep prizor kanje, ki smo ga z veseljem fotografirali.

Pot smo nadaljevali do naravnega malega mosta **Rakov Škocjan**. To je kraška dolina, po kateri teče reka Rak. Leži med Cerkniškim in Planinskim poljem, jugovzhodno od avtocestnega odseka A1 Postojna-Unec. Dolina je dobila ime po cerkvi sv. Kancijana, katere ostaline so pri Velikem naravnem mostu. Najprej smo se ustavili pri **Malem naravnem mostu**. Pod Mali naravni most in do reke Rak lahko pridete po dokaj strmi stezi skozi desno udornico. Tukaj smo naleteli na vaje jamskih reševalcev, kar je ambientu dodalo svoj čar.

Nato smo se odpravili do **Velikega naravnega mostu**, ki je ostanek porušenega jamskega stropa na ponorni strani potoka. Visok zgornji rob mostu je dovolj širok, da je čezenj speljana cesta, ki gre iz zahodne strani do gostišča. Pot smo ubrali proti Solkanu ob Soči, da bi fotografirali znameniti železniški kamniti **Solkanski most**. Pri novem mostu smo se odpravili desno po cesti, ki pelje k Frančiškanskemu samostanu Svete Gore. Oba mostova smo si ogledali iz nekoliko dvignjene perspektive, a nam je megla zastrla čudovit razgled.

Kot zadnje smo obiskali še **Most na Soči**. Tu smo se vzpeli na precej strm hrib, da smo videli sotočje Idrijce in Soče ter mesto na polotoku. Do odhoda smo imeli še nekaj trenutkov časa, ki smo ga izkoristili za sprehod po mestu in za fotografiranje, saj so tudi tu zanimivi motivi. Prijetno utrujeni smo se podali preko Idrije domov. Ustavili se na Vranskem v gostilni Grof, da smo naredili skupinsko fotografijo in še kakšno rekli.

Hvala za čudovito strokovno fotografsko ekskurzijo, vsem želim pri nadaljnjem fotografiranju mirno roko in dobro luč.

»Po lepi modri Donavi«

Franc Slemenik

V želji prisluhniti našim članom, članom Neodvisnega sindikata Cinkarne Celje, nas je tokrat pot zanesla severno od doma. Enako kot prejšnja leta smo tudi letos z veseljem povabili še druge člane kolektiva in vse družinske člane.

Pot nas je vodila izpred Cinkarne preko Maribora in Šentilja v Avstrijo. Po krajšem postanku na počivališču (zajtrk iz prtljažnika) in po jutranji kavici, smo nadaljevali do Dunaja. Prvi ogled je bil namenjen dvorcu Schoenbrunn, ki z impozantnostjo dobesedno prevzame človeka, saj bi za podroben ogled bil skoraj ves dan premalo. Potem smo se sprehodili skozi del mesta do znamenite katedrale in nadaljevali s panoramsko vožnjo skozi mesto. Sledilo je vkrcanje na ladjo (katamaran), ki nas je z kar neverjetno hitrostjo po "lepi modri Donavi" pripeljal v Bratislavo na Slovaškem, kjer sta nas že čakala avtobusa in nas odpeljala do hotela. Po nastanitvi in krajšem počitku je sledila obilna večerja v najstarejšem Slovaškem pubu ter povratek v hotel, za nekatere pa tudi nočno potepanje po mestu. Po zajtrku smo nov dan nadaljevali z ogledom premnogih lepot in znamenitosti, katerih opis bi potreboval mnogo več časa in popisanega papirja. Moram pripomniti, da tako na Slovaškem, kot naslednji dan na Madžarskem kljub več desetletni "okupaciji" Sovjetske zveze

ni opaziti uničenja zgodovinskih zgradb, naj bodo to gradovi ali sakralni objekt. Za primerjavo, nam najbližji Bežigrad je služil svojim bogatim lastnikom do druge svetovne vojne, danes od njega ni več kamna na kamnu. V poznih popoldanskih urah smo naredili premik v sosednjo Madžarsko, točneje v Budimpešto. Po klasični nastanitvi je sledil, vsaj zame, vrhunec tega izleta. To je bila nočna vožnja z ladjo pod prekrasno osvetljenimi mostovi, cerkvami, parlamentom, gradom... ob nežnih zvokih glasbe. Če dodam samopostrežno večerjo in pijačo v neomejeni količini, samo časovno omejeno, je vse to nepozabno. Zadnji, tretji dan našega potepanja, je minil v vodenih ogledih zgodovinskih in drugih zanimivosti, kot tudi v prostem sprehodu po mestu in manjših nakupih spominkov. V popoldanskih urah je sledila pot ob obali Blatnega jezera v smeri doma. Vmes smo se v klasični Madžarski čardi okrepčali s ciganskim golažem in se s polnimi želodci ter polni lepih vtisov vrnili v domače gnezdo.

Kar ne morem si predstavljati izvedbe tako lepega izleta, če bi še vedno obstajale klasične meje med državami, ki smo jih obiskali.

Hvala vsem, ki ste kakor koli prispevali k organizaciji in izpeljavi tega izleta in nasvidenje prihodnje leto.

Vtisi udeleženke izleta

Amina Kolarič

S pomočjo Neodvisnega sindikata se mi je ponudila možnost, da se udeležim sindikalnega izleta po lepi modri Donavi (Dunaj-Bratislava-Budimpešta).

To je bilo, lahko rečem, moje najlepše potovanje do sedaj.

Izredno doživetje je bila vožnja s katameranom po Donavi iz Dunaja do Bratislave. Sploh nimaš občutka, da se premikaš z veliko hitrostjo, dokler ne prideš na palubo. Prečudovito. Na tej vožnji je nastalo kar nekaj fotkic, saj takih krajinskih lepot ne vidiš vsak dan.

Zelo lepo je bilo tudi v Budimpešti, ki mi je zelo pri srcu. Tokrat sem jo obiskala drugič in uspešno videti večino znamenitosti, ki jih ponuja, saj nam je bilo vreme naklonjeno.

Imeli smo tudi nočno vožnjo po Donavi. Budimpešta je bila lepo razsvetljena, te prečudovite lučke so dale poseben čar.

Zelo prijetno je bilo tudi druženje s sodelavci, saj marsikoga ne srečujem vsak dan.

Piknik Neodvisnega sindikata Cinkarne Celje

Leto je ponovno naokrog in člani vodstva Neodvisnega sindikata Cinkarne so v juniju ponovno organizirali piknik. Bil je na Šmohorju, tako kot v minulem letu. Zbor smo imeli pred upravno stavbo ob 9. uri. V jutranjih urah je kar precej deževalo in marsikdo je imel pomisleke, ali naj se srečanja sploh udeleži, prav tako sem razmišljal tudi sam.

Zaradi slabega vremena je na zbornem mestu razpoloženje precej nihalo, po nekaj šalah pa se je hitro popravilo. Za kratek čas je že posijalo sonce, kar je pregnalo vse dvome, bili pa smo tudi obveščeni, da srečanje bo v vsakem vremenu, saj imajo zadosti pokritega prostora. Ko smo prispeli na Šmohor nas je tam že čakala odprava, ki je skrbela za organizacijo srečanja. Zraven so bili seveda tudi mojstri peke, ki so kasneje poskrbeli, da nismo bili lačni. Ob prihodu nas je čakala gobova juha in golaž. Vreme pa je bilo še naprej spremenljivo in takšnega smo morali sprejeti.

Po malici smo si poiskali vsak svojo zabavo. Igrali smo mali nogomet, se pogovarjali, nekaj nas je šlo na sprehod po okolici, in če znaš opazovati, lahko vidiš marsikaj zanimivega. Začelo nas je preganjati slabo vreme in morali smo pohiteti nazaj v kočo, kjer so nas že čakale jedi z žara.

Kljub slabemu vremenu smo se imeli dobro. V imenu udeležencev srečanja bi se zahvalil vsem, ki so se trudili, kljub slabemu vremenu, in izpeljali srečanje. Nasvidenje naslednje leto ob lepšem vremenu.

Vojko Smole

Izlet članov Sindikta KNG

Damjan Pulko

Naš letošnji tridnevni sindikalni izlet smo organizirali zadnji vikend v septembru. Cilj: Bosna in Hercegovina. Bosna je dežela, ki jo geografsko izrisuje veliko srce na Balkanu, zaznamuje razpetost med zahodom in vzhodom in močno povzemanje ver in kultur. Slovenci in Bosanci naj bi imeli podoben smisel za humor – mi se smejemo njim, oni pa sami sebi. Na potovanju po Bosni nas je očarala odprtost ljudi.

Nočna vožnja nas je vodila mimo Zagreba, Slavonskega Broda, Doboja, kjer nam je prvi postanek v gostišču Dallas dal dodatnih moči za nadaljevanje potovanja mimo Zenice, kjer nemo stoji in čaka, včasih največji železarski kompleks v nekdanji skupni državi. Kaj bo z njim ... Žalosten je pogled na mrtvega velikana, ki bi s pametnim ravnanjem in upravljanjem, dajal kruh in dostojanstvo mnogim. V razmišljanju in grenkem čutenju, da je tudi pri nas uničeno toliko industrije, smo prispeli v predmestje Sarajeva. Vendar nas v predmestju niso pozdravile tipične bosanske trgovinice in lokali, ampak kitajske trgovine. Globalizacija tudi tukaj kaže svoje rezultate. Sarajevo pa le opraviči svoj sloves. Mesto je s pridihom orientala, kjer na vsakem koraku omamlja vonj po dobrotah in bosanskih specialitetah. Očarani smo bili nad arhitekturo in mešanico kultur, verstev in slogov.

S kočijami smo se skozi 1,3 km dolg drevored, ki od svoje osi odstopa le 10 cm, odpeljali do izvira reke Bosne, ki se nahaja na obrobju Sarajeva, pod planino Igman, v bližini predmestja Ilidža, natančneje v vasi

Vrutci in obsega prekrasen naravni park. Prisotnost sveže planinske vode, bujna vegetacija in svež veter s planine Igman ponujajo posebno doživetje in vzdušje, ki je nepozabno. Na tem, precej velikem področju, smo lahko občutili dih neokrnjene narave. Toda tisto, kar je najlepše, je prečudovit izvir reke Bosne, ki izvira iz več močnih kraških izvirov na nadmorski višini 492 m, pod pobočjem Igmana. Rastlinski in živalski svet je specifičen in na poseben način prispeva k lepoti krajine in okolja ter ima neprecenljivo vrednost. Izviru pravijo domačini "Vrelo Bosne". Reka Bosna nato od izvira teče po osrednji Bosni in Hercegovini in se po 273 km pri Bosanskem Šamcu izliva v Savo. Dolina reke Bosne povezuje panonsko nižino z osrednjo Bosno in je najbolj naseljen predel BiH, kjer živi skoraj milijon prebivalcev in kjer se nahaja industrijsko središče države. Tu ležijo mesta Sarajevo, Visoko, Kakanj, Zenica, Zavidovići, Žepče, Maglaj, Doboj, Modriča in Bosanski Šamac. V rimskem času se je reka imenovala Basana oz. Basin in zgodovinarji predvidevajo, da iz teh besed izvira tudi današnje ime Bosna. Po slabem vzdrževanju v obdobju zadnje vojne, se je leta 2000 pričel velik projekt revitalizacije parka. Lokalni najstniki so s pomočjo mednarodnih okoljskih organizacij prečudovitemu izviru Bosne povrnili svoj nekdanji sijaj.

Po povratku v mesto smo si iz vrteče terase najbolj razkošnega hotela v BiH, Radon Plaza, ogledali Sarajevo tudi z višine.

Sarajevo se ponaša z dobro ohranjenim starim delom mesta iz časa otomanskega cesarstva. Ta del mesta je poln edinstvene arhitekture, vključno s številnimi kupolastimi džamijami in tradicionalnimi oblikami orientalske arhitekture, kot so konaki (prenočišča) in hanovi (gostilne). Iz tega obdobja so najbolj znani Baščaršijska džamija, Gazi Husrev-Begova džamija, Alipašina džamija, Careva džamija, stari judovski tempelj, Moriča han, stara pravoslavna cerkev. Iz časa avstroogrške vladavine so znamenite stavbe Predsedstva BiH, katedrala Srca Isusova, palača Marijin dvor, Careva čuprija, Mestna hiša, kasneje Nacionalna knjižnica Bosne in Hercegovine, Mestna tržnica Markale, Narodni muzej in sinagoga. Zgradbe se nahajajo v neposrednem centru mesta ob mnogih parkih, trgih ter mostovih preko reke Miljacke. Med najstarejšimi in najznamenitejšimi je vsekakor Latinska čuprija, ki se je od 1918 do 1992 imenoval Principov most. S tega mesta je Gavrilo Princip izvedel atentat na avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferninanda. Po uničenju v

zadnji vojni sta staro mestno jedro in Baščaršija spet pridobila svoj prvotni pomen in povrnila blišč.

Prava paša za oči je Baščaršija, posebej številne rokodelske delavnice, v katerih lahko v živo spremljamo izdelavo prečudovitih bakrenih pladnjev in kavnih džezvic ter drugih spominkov v orientalskem stilu. Znamenite so tudi čipke, zlatovezi, prtički in okrasne blazine z narodnimi motivi ter prečudoviti orientalski tepihi.

Tu ne moremo niti mimo čevapčičev, kjer nas na vsakem koraku vabijo mnoge restavracije in lokali oz. čevabdžinice, aščinice, burekdžinice, kafane in slaštitarne, kot jih imenujejo Sarajevčani, ki ponujajo tako tradicionalne lokalne specialitete, kakor tudi drugo hrano. Bosanska kuhinja je nasploh znana po odličnih čevapčičih, bureku, bosanskem loncu in pregrešno dobrih sladica, kot so baklave. Porcije so obilne in cenovno ugodne. Vsekakor ni pravega doživetja Sarajeva, če na Baščaršiji ne popiješ prave turške kave s sladkornimi kockami, ki je obvezno servirana na bakrenem pladnju, v ročno izdelani bakreni džezvici in keramični skodelici (fildžanu). Dodan je tudi zelo sladek in mehak bonbonček "rahat lokum".

Mesto obdajajo planine: Jahorina, Igman, Trebević, Treskavica in Bjelašnica. Prav tu so potekale prve in edine olimpijske igre v bivši državi. Še vedno so živi spomini na Vučka in Jureta Franka.

Po napornem dnevu se je prilegla namestitev v hotelu ALEM. Večerja nam je dala novih moči in druženje ob glasbi v živo traja pozno v noč.

Naslednji dan smo se napotili proti delti Neretve. Pot nas vodila skozi Konjic, do Jablaniškega jezera. Na Jablanici smo videli največjo hidroelektrarno v BiH. Kasneje smo si ogledali še Most na Neretvi, Muzej za ranjence in spominski park. Nadaljevali smo pot do Metkovičev, se peljali skozi mesto do kraka Neretve, po kateri smo se vozili s trupicami ob spremljavi dveh muzikantov, pili rakijo in jedli fige. Stotine let so bile

trupice osnovno osebno prevozno sredstvo v dolini Neretve. Dolge so 4 metre in široke 60 cm, imajo ravno dno. Ljudje so jih uporabljali za prevoz po kanalih reke do svojega polja in za prevoz poljščin. Danes so trupice turistična atrakcija. Lokalna muzikanta sta nas s svojim neumornim igranjem pošteno ogrela. Po delti reke so zadonele številne lepe dalmatinske in tudi slovenske pesmi. Neretvanske mandarine so najboljše, četudi so še malo zelene. Vsak si je nabral eno vrečo. Po »napornem« delu smo imeli kosilo. Našima muzikantoma ni zmanjkalo energije, nam pa tudi ne. Fešta bi lahko še kar trajala, vendar čaka nas je čakal še povratek v Sarajevo. Naredili smo postanek za ogled mesta Mostarja, ki nam ga je pričarala mlada lokalna vodnica. Mesto je znano po svoji glavni znamenitosti "Stari most", zgrajenem v XVI. stoletju. Prvotni most so zgradili po načrtih slavnega arhitekta Hajrudina, njegova posebnost pa je 29 m širok obok, ki je za tedanje čase pomenil enega največjih gradbenih dosežkov. Most je bil v zadnji vojni porušen in nato slovesno ponovno odprt leta 2004. Domačini so zelo ponosni nanj in lokalni mladenič je tudi za nas uprizoril spektakularen skok v 21 m globoko modro zeleno lepotico Neretvo.

Po povratku v Sarajevo smo se odpravili v HOLYWOOD (hotel). Živa muzika in zabava do jutranjih ur. Odhod do našega hotela in druženje nekaterih na terasi, drugi pa na kratko spanje pred novimi izzivi.

Zajtrk in sledil je odhod preko Travnika, planine Vlašič proti Jajcu, ali kot ga imenujejo – mestu kamna, svetlobe in vode, kraljevskemu mestu, mestu – muzeju, ki je zgrajeno na obalah rek Plive in Vrbasa. Značilnost mesta je veličasten 17 m visok slap, kjer se reka Pliva čez sadrast previs vliva v reko Vrbas. V spremstvu lokalnega vodiča smo si ogledali hišo II. zasedanja

AVNOJ-a, muzej, slapove, Stari grad – domovanje zadnjega bosanskega kralja Stjepana Tomaševića in katakombe, ki jih je dal narediti.

Sledilo je kosilo in odhod skozi kanjon reke Vrbas do Banja Luke. Ko so Turki zasedli Banja Luko, je mesto dobilo orientalski pridih. Takrat so zgradili mostove, mline in okoli 40 mošej. Po pregonu Turkov so prebivalce pestile še hujše skrbi. Pustošila je kuga in mesto je stresel rušilen potres. Naveza z Avstrijci je mestu prinesla blaginjo in hiter gospodarski razvoj. Mesto obdaja veliko zelenja, reka Vrbas prinaša svežino.

V prestižni restavraciji Stara Ada so nas pričakali tamburaši in kasneje »turbo pjevačica«.

Sledila je vožnja do Bosanske Gradiške na Hrvaško in v Slovenijo. Na meji, pa tako kot lani, »Čebelar« za našega Rudija, za vso ostalo družbo še »Slovenija od kod lepote tvoje«. Pred Cinkarno smo prispeli v zgodnjih jutranjih urah. Lep izlet, ki ga ne bomo pozabili.

Če pa si boste doma zaželeli malo bosanskega pridiha, si ga lahko pričarate s pripravo značilne jedi:

Bosanski lonec

V lonec naložimo narezano zelenjavo, povrhu damo na večje kose narezano meso, potem zopet zelenjavo in meso. Po vrhu solimo, dodamo narezan paradižnik, liste lovorja in poper. Dodamo vino in na vrh vložimo v gazo zavite klinčke. Dodamo nekaj vode. Posodo tesno pokrijemo s pergamentnim papirjem in zavežemo, nato pustimo, da vsebina zavre. Vreti ne sme več kot 5 minut.

Posodo vložimo v segreto pečico ali odstavimo na rob štedilnika in kuhamo 4 do 5 ur.

Vsebina ne sme vreti, pač pa samo migljati. V času kuhanja se posode ne sme odpirati. Ko je lonec kuhan, odvezamemo, v gazo zavite klinčke in postrežemo.

Bosanski lonec

- 1 kg kvalitetne govedine / pleče, prsa ali flam**
- 60 dag krompirja**
- 2 do 3 dag soli**
- 15 zrn popra**
- 3 liste lovorja**
- 1 večja čebula narezana na drobno**
- 8 strokov česna**
- 2 do 3 korenčke, narezane na kolobarje**
- 2 žlici narezanega peteršilja**
- nekaj narezane zelene/5 dag**
- 15 nageljnovih žbic, zavitih v gazo**
- 20 dag narezanega paradižnika in**
- 1 dl dobrega belega vina**

Zoran Pevec – književni gost na Poljskem

Zoran Pevec

Med 22. in 25. oktobrom 2012 so bili slovenski predstavniki-avtorji-uredniki povabljeni na Poljsko na predavanje o slovenski književnosti in k predstavitvi novejšje slovenske poezije, med katerimi je bil tudi vodja cinkarniške Strokovne knjižnice mag. Zoran Pevec. Povabili so jih Šlezijška univerza, Mikolovski inštitut in prof. dr. Božena Tokarz ter prof. dr. Emil Tokarz – ustanovitelj tamkajšnje katedre za slovesnitiko.

Slovenski gostje smo predstavljali našo književnost na Univerzah v Katowicach, Glivicah in v Sosnowiecu ter na Šlezijškem inštitutu v Mikolowu. Na prireditvi v kulturnem centru v Katowicach je bil prisoten slovenski veleposlanik na Poljskem g. Marjan Šetinc, prireditvev pa je snemala tudi slovenska RTV, na prireditvi na Šlezijškem inštitutu v Mikolowu pa je bil prisoten predsednik slovensko-poljskega društva Triglav-Rysy podjetnik Marko Dolžan. Zoran Pevec je povsod ustrezno predstavil tudi naše podjetje. Donatorji in soorganizatorji srečanja so bili Javna agencija za knjigo, Šlezijška univerza, društvo slovensko-poljskega prijateljstva Triglav-Rysy, Šlezijški inštitut, UVKF Lirikonfest in Cinkarna Celje.

Del slovenskih književnih predstavnikov na Univerzi v Sosnowiecu – četrta z desne je predstojnica za slovenistiko ga. dr. Božena Tokarz.

TRADICIONALNO SREČANJE UPOKOJENCEV

Tudi letos smo povabili cinkarniške upokojence na prednovoletno srečanje, ki je bilo 28. 11. 2012 v naši jedilnici. Najprej jih je pozdravil član uprave in vodja Kadrovske službe Marko Cvetko, članica uprave in tehnična direktorica Nikolaja Podgoršek Selič pa je v govoru povedala nekaj o dogajanju v podjetju, kar so upokojenci z zanimanjem poslušali. Pogostili smo jih s kosilom, razdelili koledarje, malce poklepetali in zaplesali. Srečanja se je udeležilo 260 upokojencev, prišla je pa tudi upokojenka PE Metalurgija, ga. Nežika Stiplovšek, ki bo kmalu dopolnila 94 let.

Vsem upokojencem želimo v Novem letu obilo zdravja, zadovoljstva in sreče.

Andrijana Jakob

Cinkarniški kulturni večeri

Zoran Pevec

Tudi v jesenskem času smo nadaljevali s sedaj že tradicionalnimi »Cinkarniški kulturnimi večeri« v knjigarni Antika v Celju, ki jih omogočata Svet delavcev oziroma Vodstvo podjetja.

V začetku novembra je bila literarna gostja pesnica, esejistka (letošnja prejemnica Rožančeve nagrade za najboljšo knjigo esejev), prejemnica Schwentnerjeve nagrade za pionirsko delo v Plečnikovi knjigarni, voditeljica literarnih Metavečerov v knjigarni Konzorcij Meta Kušar.

Sredi novembra sta bila gosta večera pesnik (letos nominiran za prestižno Jenkovo nagrado), esejist in predavatelj književnosti na Univerzi v Kopru dr. Marcello Potocco in perspektivni mladi pesnik Gasper Torkar.

Ob počastitvi Prešernovega rojstva v začetku decembra pa je bil večer namenjen celjski pesnici Alenki Kveder (predstavila je svoj knjižni prvenec Lunini o(d)pilki, legendarnemu celjskemu pesniku, uredniku in kantavtorju Daniju Bedraču ter pesniku, prevajalcu, kantavtorju, založniku in doktorandu književnosti Mateju Krajncu.

Večere organizira in vodi mag. Zoran Pevec.

Dogodkom naproti (Maroko 23. april do 5. maj 2012)

Navdušenje nad to deželo je na nas prenesel Brane, ki je lansko leto obiskal Maroko. Predlagal je, da bi se odpravili raziskovat dolino Taghie, Visoki Atlas. Ideja je padla na plodna tla in skupina osmih se nas je podala na pot.

Poleteli smo iz Milana v Marakeš (Marrakech). Tam nas je pričakal lokalni vodič Mohamed. S kombijem smo se odpravili dalje do Azilala.

Po polnjenju naših želodcev z maroški jedmi (maroška juha, tajin, kuskus) in pitju wiskeyberber (metin čaj – simbol Maroka) smo prtljago preložili na manjši kombi, primeren cestnim razmeram, ki so nas čakale in krenili dalje do Zauie-Ahansal. Tukaj smo tudi preспали.

Glede logistike celotnega potovanja po Maroku je potekalo vse, kot smo se dogovorili, od začetka pa vse do konca poti. Mohamed in njegov pomočnik Ahmed sta nas spravljala v dobro voljo s šalami in optimizmom. Mi smo ju vedoželjno spraševali vse o maroških navadah in načinu življenja.

Naslednje jutro se je pričela naša pešpot v Taghia. Po maroško Taghia pomeni kotlina in do tja zaenkrat še ni speljane ceste. Na potrpežljive živali, osličke, smo naložili prtljago. Mi pa vsak svoj nahrbtnik in pot pod noge v slabe tri ure oddaljen cilj odprave.

Taghia je vasica s preko 100 hišami, v glavnem so postavljene na pobočja. V sredini se vije potok, ki napaja polja z vodo. Obe strani potoka sta naseljeni, preko njega, večinoma domačini, skačejo kar po večjih kamnih, kar je bilo tudi nam adrenalinsko in zanimivo. Dolino obdajajo tudi do 3000 m visoke plezalsko zanimive stene. V vasi imajo šolo in tri »trgovine«.

Prebivalci so Berberi. Staroselci Maroka so torej Berberi, prvotni severozahodni Afričani, ki pa – v nasprotju z zmotnim prepričanjem večine – niso Arabci. Večina današnjih Maročanov, okoli 40 odstotkov, je še danes čistokrvnih Berberov, nadaljnjih 35 odstotkov je mešanih. Berberi so muslimanska etnična skupina. V Maroku živijo Arabci v glavnem v mestih, Berberi na podeželju. Še vedno je 50 % nepismenih Maročanov. Električno v vasi imajo zaenkrat 12 V, potekajo pa že

delo za novo elektrifikacijo. Ljudje se ukvarjajo z živinorejo in poljedelstvom. Nekateri oddajajo sobe turistom, ki so v glavnem Francozi.

V Taghii smo stanovali pri Mohamedovi mami Ajši. Ona nas je razvajala s kuhanjem ves čas bivanja. Prve tri dni so bili pri njej nastanjeni še francoski plezalci. Naše sporazumevanje je bilo dosti lažje, saj smo imeli prevajalca Muluda, ki je obvladal angleščino. Eden redkih, saj poleg arabščine in berberščine govorijo le še francosko. Ajšino hišo so ves čas bivanja obnavljali, zato so bili tu nastanjeni še delavci. Tudi Mulud je bil eden izmed njih. Prvi dan smo odšli raziskovat okolico, odkrili smo plezališče in vstop v smer plezanja naslednji dan.

Naš odklop se je pričel. Vsak dan smo imeli zajtrk na terasi okoli 8. ure in željno pričakovali sonce, saj so bila jutra in večeri dokaj hladni. Sonce se je pojavilo vsak dan tri minute prej, in ko je zasijalo, je bil dogodek. Takšni dogodki, ki so nam popestrili dneve, so se kar vrstili: srečna vrnitev s plezanja, obred rezanja salame (kruh-agrum smo naprosili pri Ajši), večerja (le kaj bo danes na meniju?), pitje piva, ki je pošlo in so nam ga dostavili, sicer z dvodnevno zamudo, ampak so ga. Dogodki so bila vsa naša druženja z domačini in poslušanje njihovih pesmi, ob udarjanju na bobne (krožniki, sodi ...).

Domačini so bili zelo prijazni in ustrezljivi, za kar smo se jim oddolžili ob odhodu s skromnimi darili. Ravno

tako smo številnim otrokom v vasi delili sladkarije, za katere so nas prosili z iztegnjeno ročico in govorili: «Bon-bon.» Tudi to je bil dogodek, ki ti je ogrel srce.

Prvi dan plezanja smo plezali smeri v Paroi des sources. Vendar nas kvaliteta skale ni navdušila. Naslednji dan smo se zagledali v hrib nad vasjo, imenovan Agrad Nykiss in temu našemu »poljubu« smo ostali zvesti vse nadaljnje dni. Razlog je čisto preprost, naša skupina je bila predvsem skupina uživačev v letih in po visokih strmih stenah smo potovali le s pogledi. V Agrad Nykissu smo odkrivali nove linije, saj smo splezali 8 prvenstvenih smeri. Dostop do sten je trajal eno uro, sestopali pa smo po berberski ferati, rdeča skala je držala odlično. Vreme je bilo ves čas primerno, le en dan je rosilo in namenili smo ga potepanju po okolici. Čas našega odhoda iz Taghie se je nezadržno približal. Od domačinov smo se prijazno poslovili in že smo zapuščali ta neokrnjen, prvinski svet. Z manjšim kombijem smo se tudi nazaj grede ustavili v Azilalu. Zelo lepo so nas pogostili, da ne omenjam daril, katerih smo bili deležni od Mohameda.

V tem času je prispela iz Marakeša skupina hrvaških plezalcev, namenjenih v Taghio. Zato smo zamenjali naša prevozna sredstva in čakala nas je pot do Marakeša, kjer smo preživeli še dva dneva. Ogledali smo si znamenitosti mesta in se odpravili po nakupih na marakeško medino (tržnico), katera se uvršča med največje pokrite medine na svetu. Povsem je zaživela šele zvečer. Pomeni pa resnično časovna vrata v srednji vek. Na trgu se namreč najdejo krotilci kač, prodajalci vode, prerokovalke iz dlani in poslikovalke kože (berberska tradicija), pripovedovalci zgodb ... Preizkusili smo se v barantanju z odličnimi arabskimi trgovci.

Očarani nad deželo, preprostostjo in ustrežljivostjo domačinov, njihovo vedrino, veseljem do življenja in marakeškim vrvežem, smo se vrnili v Milano in trdo pristali zopet v tako imenovani civilizaciji.

V Maroku smo uživali: Brane in Polona Povše, Matjaž Slapnik, Meta Meh, Andrej in Tatjana Palir, Mišo in Darja Primc.

KOLESARSKA SEKCIJA – »GAMSI CC«

Peter Mravlak

Kolesarjenje je šport, ki privlači mlade in stare. Že pred leti je postal ta šport priljubljen, tako med rekreativci, kot tudi med ljudmi, ki samo občasno sedejo na kolo. Naša sekcija deluje že 12. leto. V tem letu se nam je pridružilo še nekaj kolesark in kolesarjev. Trenutno šteje sekcija 26 članic in članov. V tem letu smo na pobudo prejšnjega predsednika Marjana Rejca zamenjali vodstvo. Na letnem zboru sekcije smo izvolili novega predsednika – Peter MRAVLAK, podpredsednika – Igor CERAR, blagajnika – Robi SMEH. Kot vsako leto, smo si tudi za leto 2012 zadali plan aktivnosti.

Parkirišče za kolesa - Peking

Preden opišem nekaj najbolj zanimivih kolesarskih podvigov v letu 2012, bi se vrnil v leto 2011. Kot veste je to leto »Ljudska tehnika« organizirala strokovno ekskurzijo na Kitajsko. Ena od značilnosti Kitajske je tudi kolo, ki pa ga vedno bolj zamenjujejo druga prevozna sredstva (avtomobili, kolesa in motorji na električni pogon...). V Pekingu smo še samo gledali kolesa.

Ko pa smo prispeli v mesto Xi'an, smo se prisotni člani kolesarske sekcije »GAMSI – CC«, zelo razveselili predloga naše vodičke, da lahko najamemo kolesa in prekolesarimo obzidje, ki je nekoč varovalo prebivalce tega mesta. Seveda se tudi drugi izletniki niso mogli

»GAMSI« na obzidju v mestu Xi'an

upreti, da ne sedejo kolo in se podajo na 14 km dolgo avanturo po obzidju, ki je bilo grajeno v času vladavine HongWuja, prvega cesarja dinastije Ming. Kot dokaz si poglejte fotografijo.

Kolesarsko sezono 2012 smo začeli v mesecu aprilu z vožnjami po okolici Celja. Zelo smo se razveselili novih dresov, ki nam jih je na posredovanje Boruta Sedovnika, odobrilo Vodstvo podjetja. Ob tej priložnosti se v imenu vseh članov zahvaljujem Vodstvu in Svetu delavcev CINKARNE Celje, za finančno podporo pri nabavi dresov in za plačilo startnin v letu 2012.

KS »GAMSI – CC« v novih dresih

Konec meseca aprila smo se podali na nepozabno avanturo, ki smo jo imenovali **S kolesom po otokih**. Z ladjo in kolesi smo obiskali Brač, Hvar in Šolto.

S kolesom po otokih

S toplim vremenom se pričnejo organizirane množične kolesarske prireditve. V večjem ali manjšem številu smo se udeležili naslednjih:

20. 5. 2012 se je osem članov (dve ekipi po štirje kolesarji) udeležilo prireditve AJM TEAM RIDE od Kamnice do Žavcarjevega doma na Pohorju. Glavno nagrado za zmagovalno ekipo je domov odnesla štiričlanska ekipa »Gamsi – CC1«.

Na startu maratona »ZELENA DOLINA«, Arja vas–Logarska dolina

Zmagovalna ekipa »GAMSI – CC 1« na AJM TEAM RIDE

Na vseh kolesarskih prireditvah smo se ponosno predstavljali kot člani KS »GAMSI – CC« in bili enotno oblečeni v lepe drese, ki so nam in podjetju v ponos, kar so nam z zavidanjem potrjevali številni kolesarji na vseh prireditvah. Tudi v letu 2013 vabimo vse, ki imate radi kolesarjenje, da se nam pridružite pri vrtenju pedal in z novimi idejami pri načrtovanju naših aktivnosti.

Ker se leto približuje koncu, želim v imenu kolesarske sekcije vsem zaposlenim obilo sreče, zdravja in veliko varno prevoženih kilometrov v letu 2013.

25. 5. 2012 – S KOLESOM V SLUŽBO

3. 6. 2012 – KOMAK MARATON

9. 6. 2012 – tradicionalno SREČANJE S PARTNERJI CC, v organizaciji PE Marketing.

Vreme je bilo ponovno slabo, vendar smo se kljub dežju, megli in nizkim temperaturam povzpeli na Pavličevo sedlo.

10. 6. 2012 – MARATON FRANJA

16. 6. 2012 – POLI MARATON PTUJ

17. 6. 2012 – VZPON NA GOLTE

23. 6. 2012 – TUŠEV VZPON NA CELJSKO KOČO

25. 6. 2012 – ŠTAJERSKI KOLESARSKI MARATON

18. 8. 2012 – KOLESARSKI SKOK NA ROGLO

1. 9. 2012 – 34. JURIŠ NA VRŠIČ

8. 9. 2012 – MARATON ZELENE DOLINE

15. 9. 2012 – EKO MARATON V MARIBORU in zadnja prireditev v oktobru – S KOLESOM PO KRASU, s katero smo simbolično zaključili sezono kolesarjenja na prostem.

Pred mladinskim hotelom v Pliskavici na Krasu

Pogovori ob slovesu naših sodelavcev

Od junija do novembra 2012 se je v Cinkarni upokojilo 26 sodelavcev. Ob slovesu smo se z njimi pogovarjali o življenju v podjetju in o tem, kako bodo preživljali upokojska leta.

Upokojili so se: OGRIZEK Ana, GROBELNIK Silva, HRANIČ Mirko, RAVNJAK Stanko, USAR Marjana, KAČIČNIK Marjan, JANC Adolf, HORVAT Drago, PLANINŠEK Vida, BLAZINŠEK Tatjana, SOVINC Alojz, RATAJC Roman, PETRIŠIČ Srečko, GORENŠEK Miroslava, VALAND Albin, ZAVERŠNIK Bojan, REBERNAK Kristina, DROBNE Zdenka, KOŠAK Jožica, TOČAJ Jožica, MLINARIČ Anton, AVDYLI Bajram, SAMEC Ljuba, HODOŠČEK Bojana, KLENOVŠEK Ana, ARZENŠEK Leopold.

Anton KRAJNC,

rojen leta 1954 se je zaposlil v Cinkarni takoj po odsluženju vojaškega roka leta 1974 kot delavec v obratu Modri baker v Kemiji. Kasneje je napredoval v skupinovodjo in vodjo izmene. To je bilo še v stari Cinkarni, kjer so bile delovne razmere slabe. Ni bilo ventilatorjev,

tako da se je prah v proizvodnji zadrževal v prostoru. Dela je bilo vedno dovolj, čeprav je ta proizvod sezonski. Vedno je bilo kaj za postoriti, pakirati, čistiti ali pripravljati vse za nadaljnje delo. V sezoni pa so pritisnili bolj in delali na tri, včasih tudi na štiri izmene.

Anton je doma na ženini domačiji na Ponikvi. Tam imajo sedem hektarov zemlje, njivo in travnike, ukvarjajo se z živino. Pravi, da ne bo pogrešal Cinkarne, saj ima doma dela čez glavo. Pa še trije otroci s petimi vnuki pridejo na obisk. Kljub temu bo še našel čas za kakšen izlet v bližnje kraje.

Doma je iz Varaždina, živi pa v stanovanjskem bloku v Celju, ima tudi vikend hišo v Malih dolih, kjer bo užival preko poletja. Rad išče gobe po gozdovih, še raje lovi ribice.

Stanislav VRABIČ,

rojen leta 1954 se je v cinkarniški kemiji v Mozirju želel zaposliti že leta 1971, pa zaradi alergije na prah ni mogel pridobiti pozitivnega zdravniškega pregleda. Poskusil je še enkrat leta 1982, ko so potrebovali ljudi za delo v skladišču. Nekaj časa je bil tudi šofer, sicer pa

v skladišču. Nazadnje je postal invalid in delal le polovični delovni čas. Dali so mu lažje delo, predvsem je pomagal urejati okolico.

Doma je iz Lepe njive, stanuje pa sam v stanovanjskem bloku na Ljubnem. Pravi, da bo hodil pomagat k bratu na kmetijo. Če bo volja in čas, pa bo šel tudi v hribe.

Ivan ČONKAŠ,

rojen leta 1952 se je v Cinkarni zaposlil leta 1986, ko je zaradi stečaja podjetja, kjer je delal, ostal na cesti. Zaposlil se je v PE Metalurgija. Sprva je delal v obratu CO₂, ko je še ta obratoval, nato nekaj časa v obratu žveplove kisline, nato pa v valjarni. Zadnjih sedem let

je delal kot invalid le v dopoldanskem času. Pravi, da mu je bilo najlepše v obratu žveplove kisline, kjer so se med sodelavci lepo razumeli. Malo za šalo, malo zares pove, da je bilo v obratu Valjarna petnajst šefov na enega zaposlenega.

Rudi BIZJAK,

rojen leta 1952 se je v Cinkarni zaposlil leta 1974 in prvih devet let delal v PE Titanov dioksid na črnem delu. Nato je bil premeščen v PE Kemijo v obrat modrega bakra, so ga pa posojali tudi v druge kemijske obrate. Ko pa je postal invalid, je bil premeščen v Splošno

službo za vratarja na odlagališču Bukovžlak, pravi da je najbolj užival prvo in zadnje leto svojega službovanja. Doma je iz Bukovžlaka. Na Proseniškem ima večji vrt, kjer rad vrtnari, rad pa zaide tudi v bližnji gozd iskat gobe.

Herman ROGAN,

rojen leta 1953 je delal v Avstriji na črno. Leta 1975 se je zaposlil v Cinkarni v obrat preparatov v Grafiki, kjer je bilo takrat pretežno ročno delo s preparati, kislinami, topili. Veliko je bilo tudi prahu. »Zdaj pa le pritisneš na gumb in proizvodnja steče«, pravi. Po petnajstih letih je

bil zaradi zdravstvenih težav za dve leti prestavljen v tiskarno, nato pa v Splošno službo k vratarjem. To delo je opravljal dvajset let. Pred štirimi leti se je ponesrečil in od tedaj poskušal delati, a ni dolgo šlo. Večinoma se je zdravil v bolniški in tako dočakal upokojitve.

Doma je iz Kurjega grebena na Goričkem, stanuje pa v Grobelnem. Pravi, da bo v pokoju delal kar bo lahko, malo pa bo še jezil soprogo, ki je prav tako bila zaposlena v Grafiki.

Adolf JANC,

rojen leta 1952, se je v Cinkarni zaposlil leta 1972, po 9-mesečnem delu v Železarni Štore in 6-mesečnem služenju vojske. Najprej je bil zaposlen v PE Vzdrževanje in energitika kot strugar. Leta 1976 je napredoval v izmenovodjo. Leta 1977 je naredil Delo-

vodsko strojno šolo. Od leta 1978 je delal kot strugar specialist. Leta 1985 pa je bil premeščen v PE Veflon, kjer je delal kot operativni tehnolog. Tam je delal do svoje upokojitve. V vsem tem času mu je v spominu najbolj ostala njegova poroka, sicer pa je Adolf zelo zgovoren človek in velik šaljivec. Živi v Vojniku. Eden od njegovih hobijev je ribolov, dela pa tudi pri gasilcih, kjer je poveljnik. Ker gre njegova žena istočasno v pokoj in ima že enega vnuka, mu v naslednjih letih zagotovo ne bo dolgčas.

Mirko HRANIĆ,

rojen leta 1951 na Hrvaškem, je prišel v Cinkarno leta 1973. Pred tem je delal na Hrvaškem v gradbenem podjetju Ingrad. V Cinkarni se je zaposlil v PE Metalurgija v obratu Valjarna, kjer je šel čez vsa delovna mesta,

od rezalca do kurjača talilne peči in valjača. Tam je delal do upokojitve. Med pogovorom je primerjal staro in novo Valjarno in povedal, da obstaja med njima velika razlika.

22 let je živel v bloku v Celju, nato pa se je odločil za nakup hiše na Ljubečni, kjer sedaj živi s svojo družino. Vnukov še nima, vendar si bo upokojenška leta krajšal z delom okoli hiše in obdelavo vinograda, ki ga ima na Hrvaškem. Če bo čas in mu bo zdravje dopuščalo, pa se bo odpravil tudi na kakšen izlet.

Drago HORVAT,

rojen leta 1954, je opravljal počitniško delo v podjetju LIK Savinja, kjer se je takoj po končani osnovni šoli tudi zaposlil. Leta 1975 pa se je pridružil Cinkarni v PE Titanov dioksid v Procesu beli del, kjer je delal kot delavec. Kasneje je napredoval na delovno mesto izmenovodje. V izmenah je delal vse do upokojitve.

V mladosti je igral mali nogomet za Cinkarno Celje, ukvarjal pa se je tudi z modelarstvom.

Čeprav že 3 mesece ne hodi v službo, je njegov bioritem še vedno nespremenjen. Sedaj, ko ima veliko časa, pa bo redno hodil na sprehode, ukvarjal se bo z vnukom in vnukinjo, razmišlja pa tudi, da bi se spet začel ukvarjati z modelarstvom.

Stanko RAVNJAK,

rojen leta 1953, se je v Cinkarni zaposlil leta 1972 v PE Metalurgija in sicer v obratu Valjarna. Od leta 1978 je delal kot splošni delavec dvoriščne skupine, leta 1981 pa je bil premeščen v PE Vzdrževanje in energitika. Zaradi nesreče je leta 1999 postal invalid in od takrat naprej delal le polovični delovni čas.

Doma je v Zrečah, kjer ima hišo z vrtom. Žena ne hodi v službo, doma pa živi tudi ena hči s svojima otrokoma.

Alojz Sovinc,

rojen leta 1953, je v Cinkarni zaposlen od leta 1987. Prej je bil 10 let zaposlen v LIK Savinji Celje in tam doživel prvi stečaj podjetja v bivši Jugoslaviji. Po izobrazbi je strojni tehnik, v Cinkarni je

najprej 4 leta delal v transportu kot avtomehanik, nato pa je bil premeščen na energetiko, kjer je delal kot strojnik. To je bilo v času, ko so se kotli kurili še na mazut. Delal je na kompresorjih in hladilnih napravah. Delo je bilo štiriizmensko, njegov bioritem pa se še ni postavil v običajen ritem, saj ponoči še

vedno ne more spati.

Sedaj mu bodo, med drugim, krajšali čas štirje vnuki in delo v vinogradu. Vešč pa je tudi dela vodovodnega inštalaterja, tako da bo občasno priskočil na pomoč tudi pri vodovodnih napeljavah.

Vida Planinšek,

rojena leta 1952, v Cinkarni zaposlena od leta 1977. Rojena je na Vrhniku, v Celje pa se je preselila, ker je v Cinkarni dobila službo. Iskali so ekologa v takratni službi za varno delo. Na tem delovnem mestu je delala 17 let. Od tam je bila premeščena v Službo kako-

vosti. Delo je potekalo v laboratoriju in na terenu. V zadnjih letih je bila vodja pigmentnega laboratorija. Pravi, da je bila Cinkarna že takrat zelo zanimivo in zaželeno delovno okolje za kemike.

Tudi sedaj ji gotovo ne bo dolgčas. Poleg ostalih ročnih del se ukvarja z izdelovanjem ekoloških vrečk, ki jih sama poslika in okraši z različnimi vzorci. Čas ji bo krajšala tudi vnukinja.

Silva Grobelnik,

rojena leta 1956, je v Cinkarno prišla leta 1974. Po izobrazbi je bila vrtnar-cvetličar, sprva je delala v stari Cinkarni v obratu čašice kot »izsekovalc raznih del v obratu«. V šolskem centru je ob delu končala šolanje za kemijskega laboranta. Leta 1977 je bila premeščena v

glavni laboratorij kot »analitik«, kjer je opravljala do upokojitve delo kemijskega tehnika.

Sedaj bo imela več časa za vnukinjo in delo na vrtu, vsak dan pa tudi pridno telovadi. V Podčetrtku,

kjer je doma, oddajajo apartma, kar tudi zahteva svoj čas. Pred upokojitvijo je bila že nekaj časa v bolniškem staležu, tako da upokojitev ne bo tako velika sprememba. Ob tej priložnosti se želi zahvaliti za razumevanje in podporo v času bolezni svojim nadrejenim ter neodvisnemu sindikatu.

Tatjana Blazinšek,

rojena leta 1955, se je s 15-imi leti zaposlila v stari Cinkarni, v obratu čašice, kjer je delala do leta 1977. Potem je bila premeščena v PE Grafika kot izdelovalec in pakovalec čašic. Če iz-
vzamemo 2 meseca delovne dobe, ko je najprej delala v podjetju Emo ter leto 1973,

ko je delala v Opekarni na Ljubečni, je vsa svoja delovno aktivna leta preživela v Cinkarni. Je rojena Celjanka, kjer živi tudi danes. Več prostega časa, ki ga bo imela z upokojitvijo, bo namenila sprehodom, izletom, gledanjem televizije, pridružila se bo tudi društvu upokoencev.

Srečko Petrišič

je rojen leta 1950. Krajši čas je bil zaposlen v Rudniku Velenje in v Tovarni usnja Šoštanj. V Cinkarni se je zaposlil leta 1976. Najprej je delal v žlebarni, nato v tiskarskih barvah kot posluževalec in izdelovalec flekso in tiskarskih barv. Zaradi bolezni je bil premeščen na delovno

mesto kurirja. Kot kurir je v Cinkarni delal 32 let in pravi, da pozna to delo do potankosti. Sedaj živi v Šentjurju, rojen pa je bil v Zagrebu, kjer ima nekaj obdelovalne zemlje. Večkrat se tja vrača, saj mu to pomeni hobi in sprostitev. Zgovoren kot je, pravi, da mu tudi sedaj dolgčas zagotovo ne bo.

Roman Rataje,

rojena leta 1954 v Celju. Dobri dve leti je delal v podjetju Emo, v Cinkarno pa je prišel leta 1976. Delal je v glavnem laboratoriju kot analitik in bil leta 1992 premeščen v PE Titanov dioksid. Ob delu je dokončal ekonomsko šolo in delal kot tehnik v PE TiO₂ do

upokojitve. Sedaj pa si najbolj želi, da bi bil zdrav, še naprej bo redno telovadil in kolesaril.

Albin Valand,

rojen leta 1952 v Brežicah, je še eden tistih fenomenov Cinkarne, ki jih sicer ne srečujemo pogosto, ena in edina služba – Cinkarna. Vsa svoja delovno aktivna leta je preživel v današnji PE Grafika. Pravi, da se Cinkarne iz svojih začetkov spomni kot umazano in neurejeno podjetje, delovni pogoji so bili neprimerljivo težji kot danes, organizacija dela pa precej drugačna. Veseli ga, da se je podoba Cinkarne do danes zelo izboljšala. Z nostalgijo se spominja časov, ko je bila cinkarniška grafika v samem vrhu na jugoslovanskem trgu. Ob delu se je izobraževal in opravljal strojna dela v omenjeni PE. Živi v Štorah in pravi, da si bo čas krajšal z delom okrog hiše, ima psa, aktiven je pri foto krožku Cinkarne, rad gre na kakšno potovanje, ima vnuke. Spomnil pa nas je še na nekaj pomembnega: ni najbolj važno kakšna je pokojnina, ampak kolikokrat jo dobiš!

Kristina Rebernak,

rojena leta 1956 v Celju, kjer živi tudi sedaj. Pred prihodom v Cinkarno je bila 7 let zaposlena v podjetju Toper Celje. V Cinkarni je bila najprej v Vzdrževanju, od leta 1999 pa v Službi kakovosti. Sedaj pravi, da bo predvsem uživala, več časa bo preživela z možem, ima vnukinjo, ki že hodi v šolo. Rada nabira gobe, že zjutraj gre na sprehod v gozd, ima tudi psa, želi pa si predvsem zdravja.

Anton Mlinarič,

rojen leta 1954 v Belem Manastirju na hrvaško-srbsko-madžarski meji. Ko je obiskoval še osnovno šolo, so se z družino preselili v Celje. Bil je cinkarniški štipendist, delal je v Vzdrževanju, PIK-u, v remontni delavnici in valjarni. Sedaj pravi, da bo moral najprej poskrbeti zase

in za svoje zdravje. Ima tudi težave s hrbtenico in s koleni in je 60 % invalid. Ravno v času, ko smo se pogovarjali, je obiskoval računalniški tečaj, saj bodo dodatna znanja prav prišla še posebej sedaj, ko bo več časa, ki mu ga bodo med drugim krajšali tudi z vnuki.

Ljuba Samec,

rojena leta 1955, živi v Celju. Delala je v zunanji trgovini, saj dobro obvlada angleški jezik, ob delu je nadaljevala šolanje. V Cinkarno je prišla leta 1977 kot ekonomist. Vseskozi je delala v Marketingu kot samostojni izvozni referent, zadnja leta pa kot vodja referata. Sedaj bo več

časa preživela z družino, pomagala bo otrokom in vnukom, pri tem pa ne bo pozabila na svoje hobije. Več časa bo preživela tudi na vikendu, ki ga imajo na Babnem ter šla na kakšno potovanje.

Bojan Zaveršnik,

rojen leta 1951, je ob tej priložnosti zapisal: Pred 46 leti sem se prvič srečal s Cinkarno kot njen štipendist na srednji strojni šoli. Zaposlil sem se leta 1969 v strojnih obratih in v konstrukciji v Vzdrževanju. Nato sem 12 let delal v Veflonu kot konstruktor izdelkov,

orodij, strojev in naprav za proizvodnjo izdelkov iz teflona. Zadnjih 20 let pa sem bil zopet v Vzdrževanju kot vodja konstrukcije. Skupno imam 42 let delovne dobe. Cinkarna mi je med tem omogočila študij na Strojni fakulteti v Mariboru, ki sem ga uspešno končal na prvi stopnji. Vesel in ponosen sem, da smo v tem času zgradili tako sodobno, urejeno, lepo in čisto Cinkarno. Samo starejša generacija – tudi jaz, se še spominjamo, kakšna je bila Cinkarna pred 40 in več leti. Spominjal se bom vseh prijetnih in ustvarjalnih let v podjetju, svojih sodelavcev, ki jim želim še mnogo uspešnih in zdravih let, podjetju pa uspešen nadaljnji razvoj in krmarjenje v teh kriznih časih. V pokoju si želim predvsem zdravja, da bom lahko užival v svojih hobijih, kot so potovanja, planine, kolesarjenje, knjige in pridelovanje žlahtnega vina v mojem vinogradu.

Bojana Hodošček

je rojena leta 1955. Pred kratkim se je poročila in spremenila priimek, zato je mnogim verjetno bolj poznana še vedno kot Bojana Veranič. Najprej je delala v gostinstvu, med drugim tudi v hotelu na smučišču Golte, potem pa prišla daljnega leta 1974 v Cinkarno Celje, kjer je

bil zaposlen tudi njen oče. Cinkarno je spoznala z različnih zornih kotov. Delala v takratnem AOP-ju, v fakturnem oddelku v računovodstvu, saj ji je šlo desetprstno tipanje dobro od rok, pa v kadrovski službi, v PE Grafika, od tam pa je prišla leta 1983 v tehnično nabavo in tam ostala do upokojitve. Živi na Hudinji in pravi, da je vesela, da je končno prišel čas upokojitve in konec nenehnega hitenja. Čas si bo krajšala z delom okrog hiše in na vrtu, s sprehodi, z branjem knjig ter gledanjem televizije.

Ana Klenovšek,

rojena leta 1959, je bila nekaj časa zaposlena v zdravstvu, leta 1983 pa je prišla v Cinkarno. Tudi ona je delala na različnih delovnih mestih, od AOP-ja, do fakturnega oddelka, delala je v samskem domu, zaradi zdravstvenih težav, ki so jo spremljale precej časa, pa

je bila nazadnje premeščena v vratarnico. Na

zadnje delovno mesto v vratarnico ima še posebej žive spomine in pravi, da to delo velikokrat zelo stresno, še posebej v mesecu decembru je gneča zelo velika, hkrati pa je delo odgovorno, saj je marsikdaj to prvi kontakt obiskovalca s podjetjem. V šali pove, da je bila sedaj že nekaj časa v bolniškem staležu, tako da se je na upokojitev že kar pripravila. Živi na Hudinji, kjer imajo hišo, ima pa tudi 3-letno vnukinjo, ki ji bo sedaj zagotovo namenila precejšen del svojega časa.

Leopold Arzenšek,

rojjen leta 1954, se je v Cinkarni zaposlil leta 1971 in tukaj ostal do upokojitve. Vsa leta je opravljal 4-izmensko delo. Najprej v današnji PE Kemija Celje, po služenju vojaškega roka pa v PE Titanov dioksid. Sedaj, ko se je minuli mesec upokojil, pravi, da še vedno ne more

verjeti, da mu ni treba nikamor oditi in je lahko doma. 4-izmensko delo zahteva od človeka, da svoje siceršnje aktivnosti podredi urniku dela. Pravi, da ni bilo praznikov, kot smo jih sicer vajeni, proizvodnja se tudi ob največjih praznikih ne ustavi. Spominja se, da je po spletu okoliščin nanoslo, da je več let zapored delal na silvestrovo.

Bil je skupinovodja, nato izmenovodja in tehnik I. Prihaja z Dobja, kjer ima kmetijo na pretežno hribovitem območju. Rad nabira tudi gobe in gre na sprehod. Za naprej si želi zdravja, da bi še lahko delal, se posvečal svojim hobijem in preživel čim več časa z vnukoma, starima 10 in 2 meseca.

Upokojenci so nam zaželeli veliko delovnih uspehov ter se zahvalili za izkazano pozornost. Mi pa smo se jim zahvalili za trud, ki so ga izkazali pri delu in jim zaželeli, da bi bili zdravi in zadovoljni.

Član športnega društva Cinkarna Celje BK RING, Nejc Vodovnik je dosegel velik uspeh. Osvojil je super pokal v težki kategoriji, do 91 kg.

Vodovnik je tudi eden glavnih kandidatov za naslednje olimpijske igre.

Od leve proti desni: pomožni trener Joža Kunst, Nejc Vodovnik in glavni trener B. Jakanović.

KOLEDARČEK AKCIJ, IZLETOV IN PRIREDITEV PLANINSKEGA DRUŠTVA GRMADA CELJE V LETU 2013

Planinski pohodi in izleti:

05. januar	Trstenjakov pohod – Gornja Radgona - Rodmošci
16. februar	Trstelj – na Krasu
16. marec	Žumberačko Samoborsko gorje (Hrvaška)
01. april	Grmada pri Vurberku – velikonočni pohod
18. maj	Sabotin/Korada – Goriška brda
15. junij	Groser Speikkogel - Korralpe, Avstrija
20. julij	Bohinjske gore (2 dni)
10. avgust	Triglav - (2 dni)
14. september	Konj – Kamniško Savinjske Alpe
19. oktober	Krim – čez Iški vintgart
09. november	Litija – Čatež – Pohod po Levstikovi poti
14. december	Mariborsko Pohorje – avtobus zvestobe

Prireditve/šport/rekreacija

22. marec	Občni zbor – (svečan - ob 15 letnici društva)
13. april	12. Pohod - po poteh Celjskih grofov
01. maj	Prvomajsko srečanje planincev - pri Pečovniški koči na Grmadi
02. junij	8. Makove igre - pri Pečovniški koči na Grmadi
22. junij	Planinsko plezalni tabor - v Paklenici
14. avgust	Družinski tabor - v Trenti
. oktober	14. Kostanjev piknik - pri Pečovniški koči na Grmadi
26. december	30. Zimsko nočni pohod - na Pečovniško kočjo (Grmadniški čaj)

Pohodi po obronkih Celja - vsaka prva nedelja v mesecu

Rekreacijsko šp. plezanje - v naravni steni; vsak torek, April – Junij in September - Oktober (obvestilo)

Rekreacija in šp. plezanje – v dvorani OŠ Polule; vsak četrtek, od 18.00 do 19.30; September – Junij

Izobraževalne akcije

Planinska šola za člane društva – Maj 2 dni – poletna (razpis), November 2 dni – zimska (razpis)

Plezalna šola za otroke OŠ Polule – Oktober 2013 – Junij 2014. Izvajalec AO Grmada.

Alpinistična šola za odrasle – Oktober 2013 – Junij 2014. Izvajalec AO PD Grmada.

Delovne akcije

Marec – Oktober: Delovne akcije (člani) - vsak četrtek od 16.00 ure naprej pri Pečovniški koči

Marec – Oktober: Delovne akcije (Markacisti) – vsak 1. torek v mesecu

23. marec – Sadilni dan – Delovna akcija odseka za VGN v cvetlično zeliščnem parku LILJA

27. april – Čistilno sadilni dan – delovna akcija odseka za VGN pri Pečovniški koči

Informacije: PD Grmada – Info. tel. 031 383 591; 03 492 93 00

KOLEDARČEK POHODOV PO OBRONKIH CELJA PLANINSKEGA DRUŠTVA GRMADA CELJE V LETU 2013

06. januar	RIFNIK – iz Šentjurja
03. februar	SMREKOVEC – iz Golt
03. marec	GRAŠKA GORA – iz Mislinje
07. april	PEČICE – iz Podsrede
05. maj	KAŠNI VRH – iz Črničca
02. junij	GRMADA – Makove igre
07. julij	VODOTOČNIK – iz Planine Podvežak
04. avgust	ZABRLOŽNICA – iz Logarske doline
01. september	MENINA PLANINA – iz Nove Štife
06. oktober	SV. HELENA – iz Gorice pri Slivnici
03. november	MALA RUDNICA – iz Tinskega
01. december	KUNIGUNDA – zaključek sezone

Opozorilo: Pohodi se bodo izvajali vsako prvo nedeljo v mesecu ne glede na vremenske razmere.

Informacije: Alenka Mirnik – tel. 041 623 413
Franc Šinko – tel. 031 383 591

Okrasna gredica pred upravno stavbo je dobila novo podobo

Vili Kurnik

Pred vhodom v upravno stavbo so nas že 10 let razveseljevale gredice z bolj ali manj enako podobo. Letos se nam je ponudila možnost obnove.

Po dogovoru o kompenzaciji z vrtnarstvom Polegek smo dobili nekaj »aktualnih rastlin« in odločitev o spremembi zasaditve je »padla« še pred prihajajočo zimo.

V 10-ih letih so se spremenili tudi trendi zasaditev okrasnih rastlin, gostote sajenja so bistveno manjše, bolj izstopa borovo lubje. Ohranili smo strukturne rastline (drevesa in grmovnice) in jih oblikovali, porezali. Rastline, ki so prerasle svojo optimalno velikost, smo zamenjali z enoletnicami (mačehe, resje) in dodali še iglavce in okrasno kamenje.

Kot zastirko smo uporabili naše borovo lubje, dodali pa bomo tudi reklamno tablo za Humovit.

Z uporabo Humovita smo dobili prostor, kjer bomo lahko spremljali rast in napredek naše gredice, ki bo služila tudi kot referenčni objekt vsem poslovnim partnerjem ob obisku Cinkarne.